

Ewaluacja zewnętrzna

realizacji

Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność dla

Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania

"Dolina Drwęcy"

Realizacja:

OMIKRON Mariusz Wachowicz

1. Wstęp

Ewaluacja i zasady jej prowadzenia w LGD wynikają z wytycznej nr 5/3/2017 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 18 sierpnia 2017 roku. Planowane cele, metody i narzędzia ewaluacyjne mieszczą się z w zakresie wytyczonym przez Podręcznik Monitoringu i Ewaluacji Lokalnych Strategii Rozwoju z marca 2017 roku. Niemniej potrzeba ewaluacji wynika również z samego procesu realizacji Strategii oraz konieczności ciągłej dbałości o utrzymanie wysokiej jakości podejmowanych interwencji.

Zmiany społeczne i gospodarcze sprawiają, że konieczna jest analiza Strategii pod kątem jej aktualności, ale także sprawności i efektywności jej dotychczasowej realizacji oraz użyteczności podejmowanych działań i przyjmowanych rozwiązań. Rzetelne ocenienie Strategii na tym etapie wdrażania wymaga nie tylko przyjrzenia się uzyskanym efektom, ale także samemu procesowi, aby można było zidentyfikować elementy wymagające poprawy. Uzyskane wyniki zostaną wykorzystane w procesie aktualizacji Strategii oraz innych dokumentów Stowarzyszenia, ale również uwzględnione przez LGD w kolejnym okresie programowania 2021-2027.

Niniejszy raport jest zwięźczeniem ewaluacji prowadzonej w LGD pomiędzy kwietniem a czerwcem 2022 roku. Jednak dane wykorzystane w raporcie pochodzą z różnych okresów od rozpoczęcia realizacji strategii w 2016 roku do 31 grudnia 2021. Oprócz danych z monitoringu prowadzonego systematycznie przez organy LGD, w planach komunikacji określone są konkretne działania mające na celu pozyskiwanie informacji oraz dzielenie się nimi z interesariuszami i ze społecznością. Działania te, szczególnie polegające na ankietowaniu odpowiednich grup respondentów, prowadzone były przez LGD systematycznie, według harmonogramu zapisanego w planie komunikacji.

Większość procesu zbierania danych potrzebnych do ewaluacji spoczywa na pracownikach Lokalnej Grupy Działania. Bez nich, ich systematycznej pracy i zaangażowania nie udało się zgromadzić materiału do napisania niniejszego dokumentu. Podziękowania należą się nie tylko Pani Prezes, pracownikom, i członkom Zarządu ale także zaangażowanym w wywiady członkom Rady, uczestnikom spotkań grupowych, wnioskodawcom i beneficjentom. Nie można zapomnieć również o szeregowych członkach Stowarzyszenia, sympatykach oraz wszystkich respondentach, którzy rzetelnie wypełniali ankietę.

2. Streszczenie najważniejszych wyników badania

Podobnie jak to dzieje się w całym województwie ubywa osób na obszarze LGD „Dolina Drwęcy”. Największy odpływ mieszkańców dotknął miasta Golub-Dobrzyń, a najwięcej mieszkańców pozyskała gmina wiejska Golub-Dobrzyń.

Na obszarze LGD ubywa osób w wieku przedprodukcyjnym, czyli dzieci i młodzieży. Przybywa natomiast osób w wieku poprodukcyjnym. Liczba seniorów w niektórych gminach wzrosła o jedną czwartą.

Przybywa natomiast działalności gospodarczych. Wskaźnik liczby podmiotów w rejestrze REGON na 10 tys. mieszkańców wzrósł o kilkanaście procent. Dużą dynamikę wzrostu zarejestrowała gmina Radomin.

Znacząco spadła liczba bezrobotnych (-27%). Pozytywne zmiany dotyczą zarówno mężczyzn jak i kobiet. Niemniej liczba bezrobotnych jest wyższa niż pokazują to wskaźniki dla całego województwa kujawsko-pomorskiego.

Mieszkańcy, którzy wypowiedzieli się poprzez ankietę są zadowoleni z życia w swojej gminie. Jednak dane te nie są jednoznacznie pozytywne. Około 30% badanych jest niezadowolonych z warunków życia, a podobna liczba jest niezdecydowana w swoich opiniach. Nie ma również zgody na stwierdzenie o poprawie sytuacji w gminie w ostatnich latach.

Większość odpowiedzi dotycząca oceny poszczególnych wymiarów funkcjonowania gmin zawierała ocenę „przeciętnie”. Najbardziej pozytywnie oceniono infrastrukturę i ofertę sportową i rekreacyjną, drogową i kulturalną. Dużo pozytywnych opinii zebrały również działania na rzecz osób po 50 roku życia. Nisko docenili mieszkańcy działania na rzecz bezrobotnych oraz przedsiębiorców. Więcej negatywnych niż pozytywnych głosów zarejestrowano w przypadku oceny promocji dziedzictwa kulturowego, zasobów naturalnych i turystyki. Najmniej pozytywnych opinii dotyczyło poziomu zaangażowania mieszkańców w rozwiązywanie problemów lokalnych.

Mieszkańcy dostrzegają powstawanie obiektów i infrastruktury finansowanych z projektów unijnych. Deklarują również, że korzystają z takich udogodnień. Znacznie rzadziej znają funkcjonowanie projektów takich jak szkolenia, spotkania, festyny. Tu zaangażowanie osobiste również jest mniejsze. Pytani o kierunki wykorzystania dodatkowych funduszy zdecydowanie wskazują na infrastrukturę drogową.

Funkcjonowanie biura LGD jest oceniane bardzo wysoko. Wnioskodawcy i beneficjenci wypowiadali się wyłącznie w kategoriach dobrych lub bardzo dobrych. Doceniono organizację pracy biura, zarówno w wymiarze godzin pracy jak i możliwości komunikacji z pracownikami. Według ankietowanych pracownicy są mili i uprzejmi, z zaangażowaniem wykonują swoje obowiązki i mają odpowiednie kwalifikacje i wiedzę.

Ankietowani preferują bezpośrednie kontakty z pracownikami biura. Chętnie korzystają również ze strony internetowej Stowarzyszenia i profilu na jednym z portali społecznościowych. Ponad trzy czwarte badanych woli wypełnianie ankiet elektronicznych i właśnie tę metodę kontaktu wskazuje jako najlepszą formę pozyskiwania danych od społeczności.

Oceniając wpływ działań LGD na rozwiązywanie problemów społecznych respondenci wyrazili największe zadowolenie z potrzebą rozwoju infrastruktury społecznej i kulturalnej. Najślabiej (choć nadal powyżej 3/4) oceniono działania LGD związane z potrzebą zachowania dziedzictwa kulturowego.

Ankietowani są przekonani, że fundusze związane z realizacją Strategii zostały wydatkowane efektywnie, z korzyścią dla społeczności. Doceniono również zastosowanie odpowiednich środków do osiągnięcia zakładanych celów.

Doradztwo świadczone bezpłatnie przez pracowników LGD spełniało wszystkie oczekiwania wnioskodawców. Zadowolenie wyrażono również z jakości i sposobu organizacji szkoleń i działań promocyjnych. Plan komunikacji realizowany był na bieżąco zgodnie z ustaleniami. Szkolenia kierowane do wewnątrz organizacji były zróżnicowane i dopasowane do aktualnych potrzeb.

Oprócz realizacji planu działania, planu komunikacji i planu szkoleń LGD prowadziła szereg inicjatyw aktywizujących społeczność lokalną. Były to przede wszystkim konkursy fotograficzne, plastyczne i literackie. W społeczności Stowarzyszenie kojarzone jest szczególnie z festynami powiązаныmi z porami roku oraz marką „Doliny Drwęcy”.

Stowarzyszenie ceni sobie możliwość realizacji projektów współpracy. Umożliwiają one przeprowadzenie projektów ściśle związanych z misją LGD. W tym okresie programowania były to działania na rzecz turystyki oraz lokalnego dziedzictwa.

Lokalna Grupa Działania charakteryzuje się dużą rozpoznawalnością wśród mieszkańców powiatu. Jedynie 12% respondentów nie słyszało o LGD „Dolina Drwęcy”.

Realizacja postępu rzeczowego i finansowego przebiega zgodnie z planem. Trudno jednak o bardziej precyzyjne podsumowanie ponieważ realizacja większości przedsięwzięć jeszcze trwa. Nie zanotowano jednak realnych niebezpieczeństw zagrażających pełnemu osiągnięciu zakładanych wskaźników.

1.	Wstęp	2
2.	Streszczenie najważniejszych wyników badania.....	3
3.	Opis przedmiotu badania uwzględniający cele i zakres ewaluacji.....	6
3.1.	Cel główny i cele szczegółowe badania	6
3.2.	Zakres przedmiotowy badania	6
3.3.	Kryteria ewaluacyjne	6
3.4.	Pytania badawcze	7
4.	Opis metodologii wraz z opisem sposobu realizacji badania.....	9
5.	Opis wyników badania wraz z ich interpretacją.....	14
5.1.	Charakterystyka obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju	14
5.2.	Opinie i potrzeby mieszkańców obszaru Lokalnej Strategii Rozwoju	32
5.3.	Funkcjonowanie LGD	39
5.4.	Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju	53
6.	Odpowiedź na wszystkie wskazane pytania badawcze	57
7.	Podsumowanie, wnioski i rekomendacje.....	65
8.	Spis tabel i wykresów	67
9.	Aneksy tworzone w toku realizacji badania	70
9.1.	Scenariusz wywiadu pogłębionego z wnioskodawcami/beneficjentami:.....	70
9.2.	Scenariusz wywiadu pogłębionego z przedstawicielami gmin:.....	70
9.3.	Ankieta kierowana do wnioskodawców, beneficjentów i członków LGD	71
9.4.	Ankieta kierowana do mieszkańców obszaru LGD	78
9.5.	Ankieta kierowana do członków LGD	87
9.6.	Scenariusz zogniskowanego wywiadu grupowego	90

3. Opis przedmiotu badania uwzględniający cele i zakres ewaluacji.

3.1. Cel główny i cele szczegółowe badania

Celem głównym badania jest przeprowadzenie ewaluacji zewnętrznej funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania oraz realizacji Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność.

Cele szczegółowe:

- Wypełnienie obowiązku przeprowadzenia ewaluacji zewnętrznej (zgodnie z Wytycznymi 5/3/2017 MRiRW).
- Uzyskanie użytecznych informacji na temat wdrożenia LSR.
- Opracowanie rekomendacji oraz planu ich wdrożenia.
- Wykorzystanie wyników badań społecznych we wstępnej konceptualizacji kolejnej LSR

3.2. Zakres przedmiotowy badania

Realizacja LSR: stopień realizacji celów i wskaźników, stopień realizacji wybranych operacji, wykorzystania budżetu, jakość stosowanych kryteriów wyboru operacji i procedur, oddziaływanie realizacji LSR na rozwój lokalny, bariery realizacji LSR, jakość procesu partycypacji, operacji i procedur.

Działalność biura: efektywność pracy biura i organów LGD, ocena przebiegu konkursów, ocena sposobu przepływu informacji, efektywność promocji i aktywizacji lokalnej społeczności, innowacyjność, proces rozwoju pracowników, efektywność animacji i doradztwa, ochrona danych osobowych, jakość procesu archiwizacji i monitoringu.

Funkcjonowanie partnerstwa: jakość podejmowanych uchwał, skuteczność nadzoru nad biurem LGD, jakość reakcji na zmieniające się warunki, umiejętność współpracy i atmosfera pracy, skuteczność działań strategicznych, jakość współpracy regionalnej i ponadregionalnej, jakość relacji z otoczeniem i promocji.

3.3. Kryteria ewaluacyjne

Kryteria ewaluacyjne stosowane w badaniach to: **skuteczności** bezpośrednio pozwalająca ocenić, na ile efektywne są działania w zakresie osiągnięcia celów określonych w dokumentach programowych oraz jak skuteczna jest działalność biura LGD. Z kryterium skuteczności powiązane jest również kryterium **użyteczności**, które rozumiane jest, jako kryterium pozwalające ocenić stopień zaspokojenia istotnych potrzeb grup docelowych lub przyczynienia się do rozwiązania problemów, niezależnie od tego, czy były one zasygnalizowane przez cele interwencji. Zastosowane będzie także kryterium **trwałości**.

Trwałość – w przypadku tego badania – pozwoli ocenić, w jakim stopniu pozytywne efekty zrealizowanych interwencji (na poziomie celów) mogą trwać po zakończeniu finansowania zewnętrznego, a także czy możliwe jest utrzymanie się wpływu tych projektów na proces rozwoju społeczności lokalnej w dłuższym okresie.

3.4. Pytania badawcze

Zgodnie z wytycznymi nr 5/3/2017 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 18 sierpnia 2017 roku opracowane zostaną odpowiedzi na poniższe pytania badawcze zgrupowane w kategorii analityczne:

Ocena wpływu na główny cel LSR (jeśli inny niż obszary poniżej)

- Jaki jest stopień osiągnięcia celu głównego i przypisanych do niego wskaźników LSR?

Ocena wpływu na kapitał społeczny

- Jaki jest wpływ LSR na kapitał społeczny, w tym w szczególności na aktywność społeczną, zaangażowanie w sprawy lokalne?
- W jaki sposób należałoby wspierać rozwój kapitału społecznego w przyszłości?

Przedsiębiorczość

- W jakim stopniu realizacja LSR przyczyniła się do rozwoju przedsiębiorczości?
- Czy i w jaki sposób wspieranie przedsiębiorczości w ramach kolejnych edycji LSR jest wskazane?

Turystyka i dziedzictwo kulturowe

- W jakim stopniu LSR przyczyniła się do budowania lokalnego potencjału w zakresie turystyki i dziedzictwa kulturowego?
- W jakich kierunkach należy wspierać rozwój lokalnego potencjału turystycznego?

Grupy defaworyzowane

- Czy w LSR właściwie zdefiniowano grupy defaworyzowane oraz czy realizowane w ramach LSR działania odpowiadały na potrzeby tych grup?
- Jaki był wpływ LSR na poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego?
- Jakie działania należy podejmować w skali lokalnej na rzecz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego?

Innowacyjność

- W jakim stopniu projekty realizowane w ramach LSR były innowacyjne?
- Jak można wyróżnić typy innowacji powstałych w ramach LSR?

Projekty współpracy

- Jaka była skuteczność i efekty działania wdrażania projektów współpracy?

- Jaką formę i zakres powinny przyjmować projekty współpracy w przyszłości?

Ocena funkcjonowania LGD

- Czy sposób działania partnerów w ramach LGD pozwalał na efektywną i skuteczną realizację LSR?
- Jaka jest skuteczność i efektywność działań biura LGD (animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?
- Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD by skuteczniej realizowała LSR?

Ocena procesu wdrażania

- Czy realizacja finansowa i rzeczowa LSR odbywała się zgodnie z planem?
- Czy procedury naboru, wyboru i realizacji projektów były wystarczająco przejrzyste i przyjazne dla beneficjentów?
- Czy kryteria pozwalały na wybór najlepszych projektów (spójnych z celami LSR)?
- Czy przyjęty system wskaźników pozwalał na zebranie wystarczających informacji o procesie realizacji LSR i jej rezultatach?

Wartość dodana podejścia LEADER

- Czy działalność LGD wpływa na poprawę komunikacji pomiędzy różnymi aktorami, budowanie powiązań między nimi i sieciowanie?
- Czy stworzony dzięki wsparciu w ramach LSR potencjał rozwojowy jest w dostateczny sposób wykorzystywany i promowany?
- Czy projekty realizowane w ramach LSR są spójne ze zidentyfikowanym potencjałem rozwojowym obszaru objętego LSR i czy te projekty przyczyniają się do jego wzmocnienia?
- Czy przeprowadzone w ramach LSR inwestycje są komplementarne względem siebie lub względem wiodącego projektu/tematu określonego w LSR?

Dodatkowe pytania badawcze:

- Jak układała się współpraca z Samorządem Województwa?
- Jaki jest wpływ systemu zbierania i przekazywania informacji o wdrażaniu i monitoringu Urzędu Marszałkowskiego na sprawność funkcjonowania LGD?
- Jak LGD funkcjonowała w warunkach niepewności legislacyjnej?
- Czy długość procesu weryfikacji wniosków wpłynęła na planowe osiągnięcie wskaźników oraz na wizerunek LGD?
- Czy zasady realizacji projektów grantowych PROW spełniały kryteria prostoty i przyjazności finansowej dla LGD i realizatorów zadań?
- Czy brak standaryzacji procedur na poziomie województwa wpłynął na szybkość i jakość weryfikowania wniosków?
- Jaka jest jakość i znaczenie funkcjonowania wojewódzkiej sieci LGD?

4. Opis metodologii wraz z opisem sposobu realizacji badania

Przeprowadzenie badania wymagało zebrania informacji pochodzących z szeregu rozproszonych źródeł, dokonania ich analizy, a następnie wypracowania rekomendacji na poziomie eksperckim. Implikuje to konieczność zastosowania w badaniu szerokiego instrumentarium metod i technik badawczych, dzięki którym możliwe było zgromadzenie kompletnego i wiarygodnego materiału badawczego dotyczącego efektów realizacji LSR. W związku z powyższym, zaplanowano realizację badania z wykorzystaniem koncepcji **triangulacji** metodologicznej.

Triangulacja to zróżnicowanie źródeł danych, metod badawczych i perspektyw badawczych, dzięki któremu możliwe jest zgromadzenie wszechstronnego materiału badawczego i poddanie go kompleksowej analizie i ocenie. Triangulacja została zastosowana odnośnie do:

- źródeł danych: przeanalizowane zostały zarówno dokumenty zastane różnego typu, jak i dane pochodzące ze wcześniejszych badań; zostały one uzupełnione danymi pierwotnymi;
- metod badawczych: łączenie różnych metod badawczych w badaniu tych samych zagadnień, co pozwoliło na uchwycenie różnych aspektów badanego przedmiotu; podejście to pozwoliło też wykorzystać mocne strony każdej metody przy wzajemnym ograniczeniu ich słabości;
- perspektyw badawczych: ewaluacja została przeprowadzona przez pracowników biura LGD oraz przez zewnętrznych doświadczonych badaczy, co pozwoliło uzyskać bogatszy i bardziej wiarygodny obraz badanych zagadnień.

Poza tym zastosowany został partycypacyjny model badania, którego ideą jest jak najszersze zaangażowanie społeczności, zarówno na etapie przygotowania badania, jego realizacji, jak i wnioskowania i rekomendacji.

W odniesieniu do zakresu przedmiotowego i podmiotowego badania niezbędne było zastosowanie holistycznego podejścia do metod i technik badawczych. W każdym z zamierzeń badawczych: realizacji strategii, działaniu LGD oraz funkcjonowaniu biura zastosowane zostały cztery metody lub techniki badawcze:

Badanie źródeł zastanych (desk research)

To metoda zbierania, analizy i interpretacji danych wytworzonych niezależnie od działań badawczych prowadzonych w czasie ewaluacji. Często nazywa się ją analizą danych wtórnych. Dane te można podzielić na wewnętrzne i zewnętrzne. Pierwsze z nich znaleźć można w dokumentacji własnej instytucji. Nie zawsze odpowiadają bezpośrednio na pytania badawcze ale w znaczącym zakresie pozwalają na poznanie kontekstu funkcjonowania LGD.

Z kolei dane zewnętrzne, dane wtórne to efekty działalności innych instytucji w dziedzinie pozyskiwania informacji. Dzięki rozwojowi Internetu dostęp do tych zasobów jest obecnie niezwykle łatwy i trudności należy szukać nie w ilości danych, ale ich segregacji. Potrzebne informacje można pozyskiwać od instytucji państwowych powołanych do zbierania informacji. Serwis internetowy GUS zawiera nieprzebrane ilości danych o funkcjonowaniu gospodarki, instytucji, firm i organizacji. **Bank Danych Regionalnych**, który jest największym w Polsce uporządkowanym zbiorem informacji o sytuacji społeczno-gospodarczej, demograficznej, społecznej oraz stanie środowiska, opisującym województwa, powiaty oraz gminy jako podmioty systemu organizacji społecznej i administracyjnej państwa, a także regiony i podregiony stanowiące elementy nomenklatury jednostek terytorialnych. Jednakże w wielu przypadkach dane ze źródeł zastanych są niewystarczające, zbyt powierzchowne, zbyt ogólne lub nieaktualne, by na nich poprzestać, dlatego zwykle potrzebne są działania dla pozyskania danych pierwotnych.

Źródła danych zastanych wykorzystywanych w ewaluacji LGD

- dane statystyczne
- dane urzędowe
- dane gromadzone na portalach społecznościowych
- dane zastane w Lokalnej Grupie Działania
- dane ankiet doradztwa i ankiet oceny szkolenia
- dane realizacji planu komunikacji
- dane z ankiet zadowolenia mieszkańców, rozpoznawalności LGD i funkcjonowania LGD systematycznie gromadzone przez biuro LGD

Ankiety metodą CAWI

Najpopularniejszą metodą pozyskiwania danych pierwotnych są badania kwestionariuszowe. Polegają one na zadawaniu pytań pojedynczym osobom, ale w perspektywie zainteresowań znajdują się zagregowane dane ogólne dla wszystkich badanych. Pierwszym etapem tego typu badań jest sformułowanie pytań. Proces ten polega na postawieniu pytań ogólnych, zazwyczaj na etapie konceptualizacji badań. Z nich z kolei wyprowadzamy pytania szczegółowe. Odbywa się to poprzez identyfikację wskaźników, które będą nas informować o występowaniu i nasileniu zjawiska. W przypadku ewaluacji zewnętrznej prowadzonej zgodnie z Wytyczną MRiRw nr 5/3/2017 zakres pytań został wstępnie określony w załącznikach do podręcznika ewaluacji. Niemniej z uwagi na pewne niedociągnięcia dokumentu część pytań została poprawiona i zmodyfikowana. Ponadto jak wskazano we wstępie Podręcznika ma on charakter pomocniczy nie obowiązkowy w stosunku do Wytycznych MRiRW.

Badania ankietowe były prowadzone techniką CAWI (Computer Assisted Web Interview). To badanie ankietowe przeprowadzane w Internecie. Opracowane narzędzie badawcze (kwestionariusz ankiety) wprowadzane jest do komputera w formie umożliwiającej wypełnienie ankiety na stronie internetowej użytkownika. Badania tego typu są stosunkowo

tanie, nie wymagają również zaangażowania wielu realizatorów. Współczesne narzędzia umożliwiają tworzenie skomplikowanych i atrakcyjnych ankiet. Można dopasować je w wymiarze graficznym i estetycznym. Dobór próby jest możliwy dwiema metodami. Ankietę można wysłać pod określone adresy mailowe, co w pewnym stopniu jest odpowiednikiem ankiety pocztowej wraz z jej zaletami i wadami. Innym sposobem jest zamieszczenie jej na stronie internetowej lub jako „wyskakujące okienko”. Metoda ta uniemożliwia kontrolę nad doбором próby, który jest faktycznie doбором przypadkowym, dodatkowo obciążonym błędem struktury społecznej i demograficznej użytkowników Internetu.

W badaniach ewaluacyjnych zastosowano obydwie techniki w zależności od badanych grup.

- Grupa nr 1: wnioskodawcy i beneficjenci.

Z tego względu, że dostępne są dane kontaktowe do tych osób możliwe było wykorzystanie aplikacji wysyłającej unikalne linki do ankiety internetowej na zdefiniowane wcześniej adresy mailowe. W tym przypadku nie obliczano minimalnej liczebności próby gdyż traktowano to badanie jako masowe, z założeniem przebadania całej populacji.

łącznie przebadano 22 osoby.

- Grupa nr 2: członkowie LGD, w tym członkowie Rady, Zarząd i pracownicy

Ankieta kierowana do tej grupy miała charakter ekspercki. Pytania dotyczyły w większym stopniu oceny jakości podejmowanych działań, a niektóre były pytaniami predykcyjnymi. Podobnie jak w przypadku grupy wnioskodawców w przypadku spójnej i zamkniętej listy nie dokonywano doboru próby ale ankietę skierowano do wszystkich osób z grupy badawczej.

łącznie przebadano 7 osób.

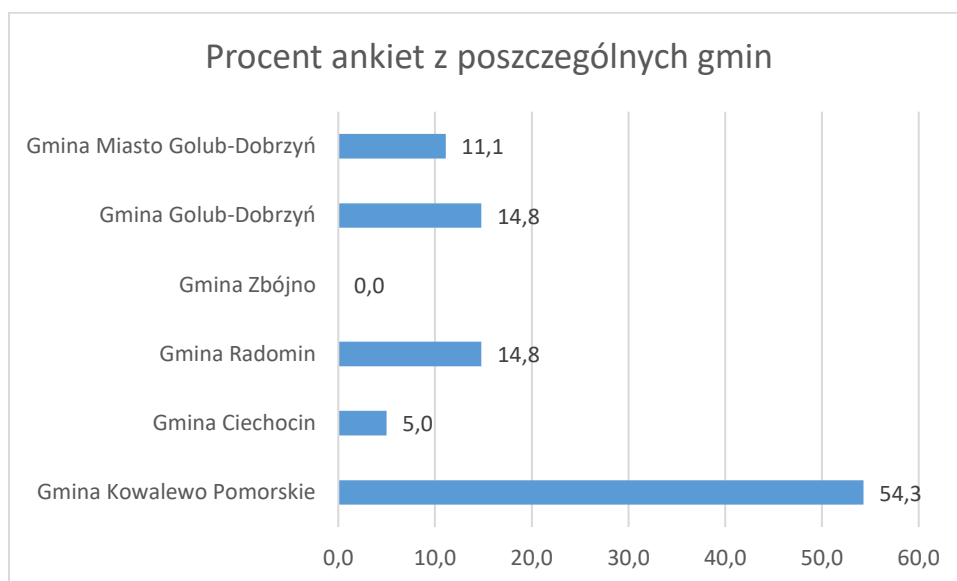
- Grupa nr 2: mieszkańcy obszaru LSR.

Pozyskanie opinii reprezentatywnej grupy mieszkańców nie jest możliwe w ramach zasobów, którymi dysponuje Zleceniodawca, dlatego opracowano procedurę zbliżoną do takiej, która pozwoli na identyfikację podglądów i opinii mieszkańców poszczególnych gmin wchodzących w skład Partnerstwa.

Linki do ankiet zostały rozesłane (przy wsparciu pracowników Biura LGD) do gmin partnerskich z prośbą o wstawienie linku na stronę internetową gminy. Dzięki temu zabiegowi pozyskane zostały dane z poszczególnych gmin odpowiadających obszarowi LSR.

łącznie przeprowadzono 258 ankiet. Z uwagi na charakter badań CAWI dokonano weryfikacji braków danych i do dalszej analizy przeznaczono 123 ankiety.

Wykres 1. Procent ankiet z poszczególnych gmin

Źródło: badania własne

Wywiady pogłębione (IDI i TDI)

To technika badań jakościowych, w której badacz prowadzi rozmowę z respondentem. Nie jest to jednak zwykła rozmowa, ale opiera się ona na przygotowanym wcześniej scenariuszu. Dokument ten nie musi zawierać konkretnych pytań, lecz wytyczne, jakie tematy rozmowy należy podjąć. Wywiad ma strukturę swobodną, mniejsze znaczenie ma kolejność zadawanych pytań a większe uzyskanie określonych informacji. Tematy są eksplorowane bardzo dogłębnie, prowadzący wywiad dopytuje i stara się zrozumieć, nie tylko fakty, ale motywy zachowania badanego. Zasadniczą rolę w badaniu odgrywają umiejętności i doświadczenie osoby prowadzącej wywiad. Ponieważ wywiady pogłębione są rozmową sam na sam z respondentem, prowadzący musi zdobyć jego zaufanie, by uzyskać czasami bardzo osobiste informacje. Wywiady indywidualne stosuje się gdy zachodzi potrzeba eksploracji pola zainteresowań, przygotowania do konstruowania narzędzi jakościowych lub do interpretacji trudnych do wyjaśnienia wyników badań ilościowych. Wywiady prowadzone były metodą TDI (telefoniczny wywiad pogłębiony) przede wszystkim ze względu na oczekiwania respondentów oraz krótki czas na realizację tego zadania.

Wywiady prowadzono z następującymi osobami:

- 2 wywiady z członkami Rady
- 3 wywiady z wnioskodawcami realizującymi projekty
- 3 wywiady z wnioskodawcami, których projekty nie są realizowane
- Wywiad z kierownikiem Biura
- Wywiady z przedstawicielami gmin (po 1 z gminy)
- Wywiad z „opiekunem” z UM

Zogniskowany Wywiad Grupowy (FGI fokus)

Tym różni się od wywiadu indywidualnego, że prowadzący badanie, nazywany moderatorem, przepytuje jednocześnie grupę kilku osób. Zazwyczaj grupy fokusowe mają liczebność od 8 do 12 osób, lecz w specyficznych przypadkach może być ich mniej lub więcej. Ważną cechą grupy jest jej homogeniczność - powinno się unikać zróżnicowania grup ze względu na płeć, wiek, status społeczny czy różnice intelektualne. Wynika to z zasadniczego celu prowadzenia badań tą metodą, czyli wewnętrznej dyskusji grupowej i interakcji w grupie. Dzięki tej metodzie można w tym samym czasie zdobyć informacje od kilku osób, pogłębiając ją dodatkowo o spostrzeżenia dotyczące dyskusji pomiędzy uczestnikami.

Wywiady tą metodą charakteryzują się większym skomplikowaniem organizacyjnym. Wymagane jest zebranie odpowiedniej grupy osób w jednym miejscu o jednym czasie. Często na spotkanie zaprasza się więcej osób i prowadzi się selekcję tych, którzy lepiej pasują do profilu grupy i dają większą rękomię udzielania informacji i wymiany zdań. Wywiady grupowe, z uwagi na dyskusję wielu osób, muszą być rejestrowane co umożliwi późniejsze zidentyfikowanie, jak kształtowała się rozmowa, która osoba wypowiadała dane poglądy i jak te poglądy zmieniały się w trakcie dyskusji. Zogniskowane wywiady grupowe realizuje się w specjalnych pomieszczeniach zwanych fokusowniami, które są wyposażone w weneckie lustro umożliwiające zleceniodawcy obserwację wywiadu. W miejscowościach, gdzie nie ma fokusowni stosuje się technikę wywiadów naturalnych i właśnie tę wersję wywiadu zastosowano w Golubiu-Dobrzyniu.

Wywiad prowadzono w grupie pracowników biura LGD, członków Zarządu, członków Rady wnioskodawców oraz członków Partnerstwa.

Zogniskowany wywiad grupowy (FGI) prowadzony w ramach ewaluacji pozwala pozyskać informacje w skumulowany sposób. Dodatkowo wartość pozyskanych informacji wzmocniona jest poprzez odpowiednie wykorzystanie procesów grupowych.

5. Opis wyników badania wraz z ich interpretacją.

5.1. Charakterystyka obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju

Ewaluację strategii Stowarzyszenia Lokalnej Grupy Działania "Dolina Drwęcy" rozpoczniemy od przypomnienia głównych celów zdefiniowanych w Lokalnej Strategii Rozwoju. Pierwszy cel to ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru poprzez wsparcie rozwoju przedsiębiorczości i wzrost zatrudnienia. Kolejnym celem jaki wyznaczyła sobie LGD był rozwój kapitału społecznego oraz integracja społeczno-zawodowa obszaru. Ostatni trzeci cel to poprawa atrakcyjności turystycznej i osiedleńczej obszaru LGD "Dolina Drwęcy".

OŻYWIENIE SPOŁECZNO-GOSPODARCZE

Na obszarze objętym działaniem LGD „Dolina Drwęcy” mieszkało na koniec 2020 roku 44 855 osób, o 1% mniej niż w 2015 roku. Podobny trend widzimy dla danych dla całego województwa kujawsko – pomorskiego.

Tabela 2. Ludność

Ludność						
	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	2 086 210	2 083 927	2 082 944	2 077 775	2 072 373	2 061 942
Ciechocin	4 016	4 023	4 034	4 034	4 022	4 003
Golub-Dobrzyń (gmina miejska)	12 849	12 839	12 828	12 630	12 546	12 412
Kowalewo Pomorskie	11 560	11 522	11 487	11 489	11 453	11 416
Radomin	3 916	3 872	3 867	3 878	3 837	3 801
Zbójno	4 380	4 359	4 381	4 382	4 379	4 382
Golub-Dobrzyń (gmina wiejska)	8 621	8 635	8 692	8 727	8 781	8 841
Średnio w gminie	7 557	7 542	7 548	7 523	7 503	7 476

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W powiecie golubsko – dobrzyńskim ubywa osób w wieku przedprodukcyjnym. Negatywny trend widoczny jest również w całym województwie, choć na obszarze LSR, dane są bardziej

niepokojące. Przeciętnie w 2020 roku mężczyzn w wieku przedprodukcyjnym jest o 5% mniej niż w 2015 roku. Kobiet, przed rozpoczęciem aktywności zawodowej, jest o 4% mniej. Dla całego województwa liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, kobiet i mężczyzn jest niższa o 2% w okresie przed sześciu lat. Największe spadki widzimy w gminie Ciechocin (-7% mężczyzn i -11% kobiet). Najwolniej zmniejsza się populacja osób w wieku przedprodukcyjnym w gminie Golub – Dobrzyń (gmina wiejska) oraz w gminie Radomin.

Tabela 3. Ludność w wieku przedprodukcyjnym (mężczyźni).

Ludność w wieku przedprodukcyjnym (mężczyźni).						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	194537	193135	193236	192739	191863	190953
Ciechocin	418	403	400	390	394	388
Golub-Dobrzyń (gmina miejska)	1228	1222	1226	1196	1194	1171
Kowalewo Pomorskie	1183	1159	1135	1137	1128	1108
Radomin	376	370	378	376	371	363
Zbójno	494	487	490	501	478	472
Golub-Dobrzyń (gmina wiejska)	893	887	887	876	891	879
Średnio w gminie	765	755	753	746	743	730

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Tabela 4. Ludność w wieku przedprodukcyjnym (kobiety).

Ludność w wieku przedprodukcyjnym (kobiety).						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	184288	183344	182991	182240	181534	180638
Ciechocin	409	404	395	391	377	363
Golub-Dobrzyń (gmina miejska)	1219	1202	1171	1157	1152	1146
Kowalewo Pomorskie	1086	1040	1019	1031	1032	1036
Radomin	345	331	341	344	349	337
Zbójno	443	429	437	424	429	422

Golub-Dobrzyń (gmina wiejska)	829	826	832	834	857	866
Średnio w gminie	722	705	699	697	699	695

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W całym województwie kujawsko pomorskim zmniejszyła się liczba mężczyzn w wieku produkcyjnym o 5% a kobiet o 6% w okresie 2020 – 2015. W tym samym czasie w obszarze oddziaływania LSR liczba mężczyzn, którzy mogą być aktywni zawodowo spadała o 3% a kobiet o 5%. Najwięcej aktywnych zawodowo kobiet i mężczyzn ubyło w gminie Golub – Dobrzyń (gmina miejska), odpowiedni o 9% i 8%. Najlepiej w tym zestawieniu wygląda gmina wiejska Golub – Dobrzyń. W tym przypadku liczba osób w wieku produkcyjnym nie zmieniła się w okresie ostatnich 6 lat. W gminach Ciechocin i Zbójno liczba osób aktywnych zawodowo i potencjalnie aktywnych zawodowo zmniejsza się bardzo wolno, o 1% i 2% w ciągu 6 lat.

Tabela 5. Ludność w wieku produkcyjnym (mężczyźni i kobiety).

Ludność w wieku produkcyjnym (mężczyźni).						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	691514	685873	679883	672725	665429	656592
Ciechocin	1366	1377	1382	1374	1357	1360
Golub-Dobrzyń (gmina miejska)	4240	4213	4173	4077	3997	3918
Kowalewo Pomorskie	3864	3850	3848	3843	3808	3757
Radomin	1393	1375	1355	1354	1327	1311
Zbójno	1496	1490	1489	1504	1501	1479
Golub-Dobrzyń (gmina wiejska)	3006	3000	2993	2985	2975	3010
Średnio w gminie	2561	2551	2540	2523	2494	2473
Ludność w wieku produkcyjnym (kobiety).						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	617577	609916	602021	593531	585783	578010
Ciechocin	1155	1145	1134	1138	1134	1135
Golub-Dobrzyń (gmina miejska)	3933	3887	3835	3728	3661	3571

Kowalewo Pomorskie	3419	3404	3395	3334	3309	3272
Radomin	1085	1071	1058	1064	1022	1005
Zbójno	1195	1186	1180	1176	1176	1179
Golub-Dobrzyń (gmina wiejska)	2504	2485	2492	2492	2491	2505
Średnio w gminie	2215	2196	2182	2155	2132	2111

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Starzenie się społeczeństw jest faktem. Województwo kujawsko – pomorskie i obszar objęty działaniem LSR dotyczą te same zjawiska. Liczba mężczyzn w wieku poprodukcyjnym w całym województwie wzrosła w latach 2020 – 2015 o 21% (taka sama liczba wzrostu dotyczy powiatu golubsko – dobrzyńskiego). Spośród gmin powiatu największy wzrost liczby mężczyzn w wieku poprodukcyjnym występuje w gminie Ciechocin (+26%) a najmniejszy w minie Zbójno (+17%). Rośnie również liczba kobiet które zakończyły już aktywność zawodową. Dla całego województwa dynamika wzrostu wynosi 11% a dla powiatu 10%. Najwięcej kobiet w wieku poprodukcyjnym przybyło w gminie miejskiej Golub – Dobrzyń (+14%) a najmniej w gminie Ciechocin (+6%).

Tabela 6. Ludność w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni).

Ludność w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni).						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	124922	130539	136192	141491	147014	151505
Ciechocin	230	244	261	274	286	289
Golub-Dobrzyń (gmina miejska)	659	693	740	776	793	819
Kowalewo Pomorskie	651	674	684	707	719	756
Radomin	226	235	241	241	252	263
Zbójno	256	266	280	270	280	300
Golub-Dobrzyń (gmina wiejska)	444	475	494	516	542	550
Średnio w gminie	411	431	450	464	479	496

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Tabela 7. Ludność w wieku poprodukcyjnym (kobiety).

Ludność w wieku poprodukcyjnym (kobiety).						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	273372	281120	288621	295049	300750	304244
Ciechocin	438	450	462	467	474	468
Golub-Dobrzyń (gmina miejska)	1570	1622	1683	1696	1749	1787
Kowalewo Pomorskie	1357	1395	1406	1437	1457	1487
Radomin	491	490	494	499	516	522
Zbójno	496	501	505	507	515	530
Golub-Dobrzyń (gmina wiejska)	945	962	994	1024	1025	1031
Średnio w gminie	883	903	924	938	956	971

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Obszar działania LGD charakteryzuje się bardziej negatywnymi, patrząc w przyszłość, zmianami demograficznymi niż całe województwo. Szybciej ubywa osób w wieku przedprodukcyjnym. Patrząc jednocześnie na wskaźnik liczby osób aktywnych zawodowo do łącznej liczby ludności widzimy, że średnio dla gmin funkcjonujących w Lokalnej Grupie Działania „Dolina Drwęcy” wartość wskaźnika jest nieznacznie wyższa w porównaniu do województwa (61% vs 60% w roku 2020). Wartość wskaźnika spada w czasie ale szybkość spadku jest niższa dla powiatu porównując z województwem (odpowiednio -3% i -5% w skali sześciu lat).

Tabela 8. Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem.

Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem.						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	63%	62%	62%	61%	60%	60%
Ciechocin	63%	63%	62%	62%	62%	62%
Golub-Dobrzyń (gmina miejska)	64%	63%	62%	62%	61%	60%
Kowalewo Pomorskie	63%	63%	63%	62%	62%	62%

Radomin	63%	63%	62%	62%	61%	61%
Zbójno	61%	61%	61%	61%	61%	61%
Golub-Dobrzyń (gmina wiejska)	64%	64%	63%	63%	62%	62%
Średnio w gminie	63%	63%	63%	62%	62%	61%

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Nadal wskaźnik obciążenia demograficznego (odsetek osób 65+ w populacji) dla obszaru LSR jest niższy niż średnia województwa. Co ważne szybkość przyrostu wskaźnika dla powiatu golubsko – dobrzyńskiego jest niższa niż dla województwa. Liczba osób 65+ najszybciej rośnie w gminie miejskiej Golub-Dobrzyń (+24% od 2015r.) a najwolniej w gminie Zbójno (+6%). Dość niski wskaźnik (relatywnie mało seniorów w regionie), bo 14,8% widzimy w gminie wiejskiej Golub – Dobrzyń.

Tabela 9. Wskaźnik obciążenia demograficznego (odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem).

Wskaźnik obciążenia demograficznego (odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem).						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	15,3	15,9	16,5	17,1	17,7	18,3
Ciechocin	13,7	14,1	14,7	15	15,7	16
Golub-Dobrzyń (gmina miejska)	13,7	14,2	14,8	15,7	16,2	17
Kowalewo Pomorskie	14,2	14,8	15,1	15,4	15,7	16,3
Radomin	14,7	15	15,7	15,9	16,8	17,4
Zbójno	14,7	14,8	15,1	14,7	14,9	15,6
Golub-Dobrzyń (gmina wiejska)	13	13,4	13,8	14,3	14,7	14,8
Średnio w gminie	14,0	14,4	14,9	15,2	15,7	16,2

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W obszarze działania LGD „Dolina Drwęcy” było 4954 podmiotów gospodarczych na 10 tys. ludności, o 17% więcej niż w 2015r. W powiecie golubsko – dobrzyńskim przyrost nowych podmiotów był szybszy niż w województwie – odpowiednio 17% do 10% w porównaniu z 2015 rokiem. Najszybciej liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON rosła w gminie Radomin (+25%) a najwolniej w gminie miejskiej Golub – Dobrzyń.

Tabela 10. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności

Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności.						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	927	931	940	951	982	1017
Ciechocin	550	512	543	560	597	635
Golub-Dobrzyń (gmina miejska)	967	966	971	976	1014	1047
Kowalewo Pomorskie	791	789	815	849	887	919
Radomin	577	633	644	652	683	723
Zbójno	616	635	651	703	726	744
Golub-Dobrzyń (gmina wiejska)	750	787	800	820	855	886
Średnio w gminie	709	720	737	760	794	826

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W województwie kujawsko – pomorskim w 2020 roku było niemal 170 podmiotów na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym. W obszarze objętym Lokalną Strategią Rozwoju średnio w gminie było to niespełna 135. Mimo znacznie niższych wartości dynamika wzrostu jest zdecydowanie na korzyść LGD w porównaniu z województwem – w latach 2015-2020 wzrost 20% w porównaniu do 15%. Najmniej podmiotów na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym jest w gminie Radomin, ale to właśnie tu przyrosty są największe (+30%). W gminie miejskiej Golub – Dobrzyń liczba podmiotów przekracza wartości dla województwa z dynamiką na bardzo podobnym poziomie +14%.

Tabela 11. Podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym.

Podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym.						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	147,8	149,8	152,7	156,1	162,7	169,9
Ciechocin	87,7	81,7	87	90	96,3	101,8
Golub-Dobrzyń (gmina miejska)	152	153,1	155,6	158	166,1	173,6
Kowalewo Pomorskie	125,5	125,3	129,2	135,9	142,8	149,2
Radomin	91,2	100,2	103,2	104,6	111,5	118,7

Zbójno	100,3	103,5	106,8	114,9	118,8	122,6
Golub-Dobrzyń (gmina wiejska)	117,4	124	126,7	130,7	137,4	142
Średnio w gminie	112,4	114,6	118,1	122,4	128,8	134,7

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Najwięcej nowo rejestrowanych podmiotów przypada na gminę Kowalewo Pomorskie oraz na gminę wiejską Golub – Dobrzyń. Średnio w roku rejestruje się tam ponad 100 firm na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym. W 2020 roku z powodu pandemii liczba nowo powstałych firm spadła ale jeszcze w 2019 roku porównując z 2015 mamy przeciętnie 19% wzrostu (w województwie +9%). Na uwagę zasługuje gigantyczny wzrost nowych firm w gminie Ciechocin (+40% w 2019 roku w porównaniu z 2015)

Tabela 12. Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym.

Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym.						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	131	124	129	148	143	127
Ciechocin	83	79	107	107	116	104
Golub-Dobrzyń (gmina miejska)	131	112	110	142	132	104
Kowalewo Pomorskie	113	101	115	128	136	117
Radomin	93	123	120	99	128	91
Zbójno	93	101	97	134	108	83
Golub-Dobrzyń (gmina wiejska)	111	140	124	93	124	120
Średnio w gminie	104,0	109,3	112,2	117,2	124,0	103,2

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W powiecie golubsko – dobrzyńskim średnio w gminie jest mniej osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców w porównaniu z województwem (642 do 750). Ale już gmina miejska Golub – Dobrzyń z liczbą 766 osób

prowadzących działalność gospodarczą wypada lepiej niż województwo. Najwięcej osób prowadzących działalność gospodarczą przybyło w gminie Radomin i Zbójno.

Tabela 13. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. Mieszkańców.

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. Mieszkańców.						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	681	676	679	704	725	750
Ciechocin	421	385	412	426	467	502
Golub-Dobrzyń (gmina miejska)	704	705	705	712	742	766
Kowalewo Pomorskie	618	609	630	662	693	721
Radomin	424	473	489	498	524	560
Zbójno	461	477	493	550	562	580
Golub-Dobrzyń (gmina wiejska)	623	644	645	665	695	725
Średnio w gminie	542	549	562	586	614	642

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W obszarze działania LGD w 2020 roku pracowało 8387 osób i było to więcej o 8% niż w 2015, kiedy to 7791 osób było zatrudnionych. Z powodu pandemii liczba pracujących nieco spadła. W rekordowych latach, 2018 i 2019 był niemal 8700 pracujących. Najwięcej osób zatrudnionych widzimy w gminie Kowalewo Pomorskie oraz w gminie wiejskiej Golub – Dobrzyń (odpowiednio 20% i 31% więcej w 2020 roku niż w 2015).

Tabela 14. Pracujący w gminach ogółem.

Pracujący w gminach ogółem.						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	454487	464715	473771	480268	480899	471940
Ciechocin	521	570	500	495	406	355
Golub-Dobrzyń (gmina miejska)	3399	3539	3515	3590	3726	3466
Kowalewo Pomorskie	2528	2824	2974	3013	3008	3032

Radomin	253	319	253	250	257	243
Zbójno	391	429	434	423	408	377
Golub-Dobrzyń (gmina wiejska)	699	703	770	918	880	914
Średnia	1299	1397	1408	1448	1448	1398

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Pozytywne efekty ożywienia gospodarczego w rejonie widzimy porównując liczby pracujących kobiet i mężczyzn. Pracujących kobiet ciągle jest mniej niż mężczyzn, średnio w gminach pracowało 675 kobiet wobec 723 mężczyzn. Ważne jest to, że liczba pracujących kobiet rośnie szybciej niż mężczyzn (+9% w porównaniu do +7% w latach 2015-2020). Największy wzrost liczby pracujących mężczyzn mamy w gminie wiejskiej Golub – Dobrzyń (+41%), a gmina Ciechocin zanotowała duży spadek (-40%). Najwięcej zatrudnionych kobiet przybyło w gminie Kowalewo Pomorskie (+24%) a ubyło w gminie Ciechocin (-7%).

Tabela 15. Pracujący w gminach (mężczyźni).

Pracujący w gminach (mężczyźni).						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	228129	233922	240093	241894	242214	237232
Ciechocin	369	422	359	342	243	221
Golub-Dobrzyń (gmina miejska)	1610	1691	1655	1706	1795	1656
Kowalewo Pomorskie	1370	1546	1599	1665	1609	1599
Radomin	115	178	114	113	123	114
Zbójno	203	215	222	199	187	183
Golub-Dobrzyń (gmina wiejska)	400	413	462	560	517	563
Średnia	678	744	735	764	746	723

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Tabela 16. Pracujący w gminach (kobiety).

Pracujący w gminach (kobiety).						
--------------------------------	--	--	--	--	--	--

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	226358	230793	233678	238374	238685	234708
Ciechocin	152	148	141	153	163	134
Golub-Dobrzyń (gmina miejska)	1789	1848	1860	1884	1931	1810
Kowalewo Pomorskie	1158	1278	1375	1348	1399	1433
Radomin	138	141	139	137	134	129
Zbójno	188	214	212	224	221	194
Golub-Dobrzyń (gmina wiejska)	299	290	308	358	363	351
Średnia	621	653	673	684	702	675

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO ORAZ INTEGRACJA SPOŁECZNO-ZAWODOWA

Kapitał społeczny oraz integracja społeczno – zawodowa nie będą rozwijać się bez odpowiedniego wsparcia finansowego. Stąd tak ważne są budżety samorządów, które to środki jednostki terytorialne mogą przeznaczyć na 1 mieszkańca. Przeciętnie w gminach powiatu golubsko –dobrzyńskiego na jednego mieszkańca przypadało w 2020 roku 5622 zł i była to kwota o 57% wyższa niż w 2015. Najwięcej na 1 mieszkańca może przeznaczyć gmina Zbójno (6175 zł) i jest to sporo więcej (+7%) niż w województwie.

Tabela 17. Dochody budżetów gmin i miast na prawach powiatu na jednego mieszkańca (w złotych).

Dochody budżetów gmin i miast na prawach powiatu na jednego mieszkańca (w złotych).						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	3 543	4 071	4 450	4 722	5 256	5 744
Ciechocin	3 637	4 099	4 561	4 455	5 002	5 531
Golub-Dobrzyń (gmina wiejska)	3 738	4 045	4 340	4 800	5 254	5 753

Golub-Dobrzyń (gmina miejska)	3 285	3 632	3 865	4 048	4 781	5 023
Kowalewo Pomorskie	3 559	4 067	4 761	4 525	5 003	5 628
Radomin	3 393	3 873	4 172	4 519	4 822	5 620
Zbójno	3 826	4 455	4 942	5 236	5 722	6 175
Średnia	3 573	4 028	4 440	4 597	5 097	5 622

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Na analizowanym obszarze w 2020 roku funkcjonowało łącznie 256 organizacji, stowarzyszeń i fundacji i było to o 10% więcej niż w 2015 roku. Wzrost bardzo cieszy i potwierdza realizację zakładanych celów strategii, choć w całym województwie dynamika wzrostu liczby organizacji społecznych była wyższa i wyniosła 13%. Obecnie najwięcej organizacji społecznych jest w gminie Radomin (53 organizacje) i tam też dynamika wzrostu jest najwyższa (+23%). Najwolniej przybywało organizacji społecznych w gminie Zbójno (+4%), ale i tu mamy pozytywny trend.

Tabela 18. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców

Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców.						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	31	32	34	33	34	35
Ciechocin	42	45	45	45	45	45
Golub-Dobrzyń (gmina miejska)	33	33	32	29	33	35
Kowalewo Pomorskie	26	27	29	27	28	29
Radomin	43	49	49	52	52	53
Zbójno	46	48	48	46	50	48
Golub-Dobrzyń (gmina wiejska)	43	43	45	45	47	46
Średnia	39	41	41	41	43	43

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Spada, co cieszy, liczba beneficjentów pomocy społecznej na 10 tys. ludności. Najmniej takich osób jest w gminie Kowalewo Pomorskie (511) a najwięcej w Zbójnie (931). W tej ostatniej jednocześnie najszybciej spada liczba beneficjentów (-51% w skali 6 lat). Najmniejszy spadek, choć i tak jest bardzo duży, widzimy w gminie Radomin (-31% od roku 2015).

Tabela 19. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności.

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności.						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	966	883	802	723	659	596
Ciechocin	1346	1268	1165	1124	1037	828
Golub-Dobrzyń (gmina miejska)	1312	1221	1059	997	934	892
Kowalewo Pomorskie	954	812	722	620	577	511
Radomin	1252	1137	1203	1299	1178	868
Zbójno	1904	1651	1427	1221	1124	931
Golub-Dobrzyń (gmina wiejska)	1261	1018	798	723	665	552
Średnia	1338	1185	1062	997	919	764

W powiecie golubsko – dobrzyńskim niemal o połowę spadł zasięg korzystania z pomocy społecznej, z 13,4% do 7,6%. Liderem spadku jest gmina wiejska Golub – Dobrzyń, gdzie obecnie zasięg pomocy społecznej obejmuje 5,5% mieszkańców (było 12,6%). Najmniej osób korzysta z pomocy w gminie Kowalewo Pomorskie (5,1%) sporo poniżej średniej dla województwa (6%).

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Tabela 20. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej (w procentach).

Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej (w procentach).						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	9,7	8,8	8	7,2	6,6	6
Ciechocin	13,5	12,7	11,6	11,2	10,4	8,3

Golub-Dobrzyń (gmina miejska)	13,1	12,2	10,6	10	9,3	8,9
Kowalewo Pomorskie	9,5	8,1	7,2	6,2	5,8	5,1
Radomin	12,5	11,4	12	13	11,8	8,7
Zbójno	19	16,5	14,3	12,2	11,2	9,3
Golub-Dobrzyń (gmina wiejska)	12,6	10,2	8	7,2	6,7	5,5
Średnia	13,4	11,9	10,6	10,0	9,2	7,6

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Skuteczna integracja społeczna nie może się odbyć bez niskiego poziomu bezrobocia. W 2020r. w obszarze oddziaływania LSR było 2229 bezrobotnych o 828 mniej niż w 2015 roku (-27%). Nie jest to najniższa, z powodu pandemii, liczba osób bez pracy w ostatnich latach. W 2019 było ich tylko 1855. Jest to bardzo dobra informacja w związku z wszystkimi działaniami integrującymi społeczność lokalną.

Tabela 21. Bezrobotni zarejestrowani ogółem.

Bezrobotni zarejestrowani ogółem.						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	107255	98522	81543	72655	64060	73482
Ciechocin	225	181	149	135	124	170
Golub-Dobrzyń (gmina miejska)	976	831	706	651	627	725
Kowalewo Pomorskie	686	525	413	385	403	480
Radomin	267	207	145	145	146	182
Zbójno	340	300	239	211	220	260
Golub-Dobrzyń (gmina wiejska)	563	449	360	365	335	412
Średnia	510	416	335	315	309	372

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Mężczyzn bez pracy w 2020 roku było 880 a kobiet 1349. W obu grupach mamy pozytywną dynamikę. W obu grupach liczba osób bez pracy jest mniejsza o około 30% w porównaniu do 2015 roku. Liczby bezrobotnych kobiet i mężczyzn zmniejszają się w obszarze oddziaływania LGD szybciej niż w województwie (mężczyźni w powiecie golubsko – dobrzyńskim -27%, województwo -35%; kobiety odpowiednio: -27%, -29%).

Tabela 22. Bezrobotni zarejestrowani (mężczyźni).

Bezrobotni zarejestrowani (mężczyźni).						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	46888	41838	32718	28440	25490	30593
Ciechocin	92	68	53	53	42	74
Golub-Dobrzyń (gmina miejska)	400	322	258	242	238	309
Kowalewo Pomorskie	268	195	149	132	146	185
Radomin	111	89	60	60	54	70
Zbójno	141	136	89	75	79	95
Golub-Dobrzyń (gmina wiejska)	194	154	118	112	109	147
Średnia	201	161	121	112	111	147

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Tabela 23. Bezrobotni zarejestrowani (kobiety).

Bezrobotni zarejestrowani (kobiety).						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	60367	56684	48825	44215	38570	42889
Ciechocin	133	113	96	82	82	96
Golub-Dobrzyń (gmina miejska)	576	509	448	409	389	416
Kowalewo Pomorskie	418	330	264	253	257	295
Radomin	156	118	85	85	92	112
Zbójno	199	164	150	136	141	165
Golub-Dobrzyń (gmina wiejska)	369	295	242	253	226	265
Średnia	309	255	214	203	198	225

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Mimo pozytywnych zmian, liczby bezrobotnych w rejonie są ciągle nieznacznie wyższe niż w województwie (8,1% do 6% bezrobotnych do liczby ludności w wieku produkcyjnym). Choć gminy Kowalewo Pomorskie i Ciechocin praktycznie już nie ustępują średnim wartościom dla Kujaw i Pomorza. Relatywnie najwięcej bezrobotnych mamy w gminie Zbójno i gminie miejskiej Golub – Dobrzyń.

Tabela 24. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w procentach).

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w procentach).						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	8,2	7,6	6,4	5,7	5,1	6
Ciechocin	8,9	7,2	5,9	5,4	5	6,8
Golub-Dobrzyń (gmina miejska)	11,9	10,3	8,8	8,3	8,2	9,7
Kowalewo Pomorskie	9,4	7,2	5,7	5,4	5,7	6,8
Radomin	10,8	8,5	6	6	6,2	7,9
Zbójno	12,6	11,2	9	7,9	8,2	9,8
Golub-Dobrzyń (gmina wiejska)	10,2	8,2	6,6	6,7	6,1	7,5
Średnia	10,6	8,8	7,0	6,6	6,6	8,1

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

POPRAWA ATRAKCYJNOŚCI TURYSTYCZNEJ

Według danych GUS nie zmienia się liczba obiektów turystycznych i miejsc noclegowych. Mamy tu oczywiście efekt pandemii, która była mocno odczuwalnym czynnikiem w tym obszarze gospodarki. Można mieć nadzieję i pewność, że negatywne skutki zawirowań gospodarczych, wojna na Ukrainie oraz turbulencje polskiej gospodarki spowodują większe zainteresowanie turystyką lokalną. A ziemia dobrzyńska słynie z bardzo atrakcyjnych miejsc historycznych, krajoznawczych i turystycznych.

Tabela 25. Turystyczne obiekty noclegowe w lipcu

Turystyczne obiekty noclegowe w lipcu.						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	367	392	406	414	407	374
Ciechocin	1	1	1	1	1	1
Golub-Dobrzyń (gmina miejska)	3	3	3	3	3	3
Kowalewo Pomorskie	0	0	0	0	0	0
Radomin	1	1	1	1	1	1
Zbójno	0	0	0	0	0	0
Golub-Dobrzyń (gmina wiejska)	2	2	2	2	2	2
Średnia	1,17	1,17	1,17	1,17	1,17	1,17

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Tabela 26. Miejsca noclegowe w lipcu

Miejsca noclegowe w lipcu.						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	0	0	0	0	0	0
Ciechocin	154	154	156	156	156	156
Golub-Dobrzyń (gmina miejska)	83	83	83	83	83	83
Kowalewo Pomorskie	0	0	0	0	0	0
Radomin	40	40	40	40	40	40
Zbójno	0	0	0	0	0	0
Golub-Dobrzyń (gmina wiejska)	33	33	27	27	27	26
Średnia	52	52	51	51	51	51

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

O 9% wzrosła liczba obszarów prawnie chronionych. Wzrost znacznie przewyższający dynamikę dla województwa (+1%). Największy nowy areał obszarów chronionych pojawił się w gminie wiejskiej Golub – Dobrzyń (+23%).

Tabela 27. Obszary prawnie chronione (w hektarach).

Obszary prawnie chronione (w hektarach).						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	571359	571390	569620	582482	579170	579645
Ciechocin	5820	5820	5618	5629	5629	5629
Golub-Dobrzyń (gmina miejska)	655	660	679	679	679	679
Kowalewo Pomorskie	1700	1700	1668	1665	1665	1665
Radomin	2085	2086	2121	2121	2121	2121
Zbójno	5759	5759	5759	5933	5933	5933
Golub-Dobrzyń (gmina wiejska)	10463	10466	12806	12817	12807	12833
Średnia	4414	4415	4775	4807	4806	4810

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W powiecie golubsko – dobrzyńskim o 6% wzrosła liczba hektarów terenów zielonych. Jest to efekt nowych parków i zieleńców w gminie miejskiej Golub – Dobrzyń.

Tabela 28. Tereny zieleni: parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej (w hektarach).

Tereny zieleni: parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej (w hektarach).						
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
KUJAWSKO-POMORSKIE	3540	3646	3662	3617	3638	3081
Ciechocin	0	0	0	0	0	0
Golub-Dobrzyń (gmina miejska)	29	29	30	31	31	31
Kowalewo Pomorskie	5	5	5	5	5	5
Radomin	6	6	6	6	6	6
Zbójno	0	0	0	0	0	0

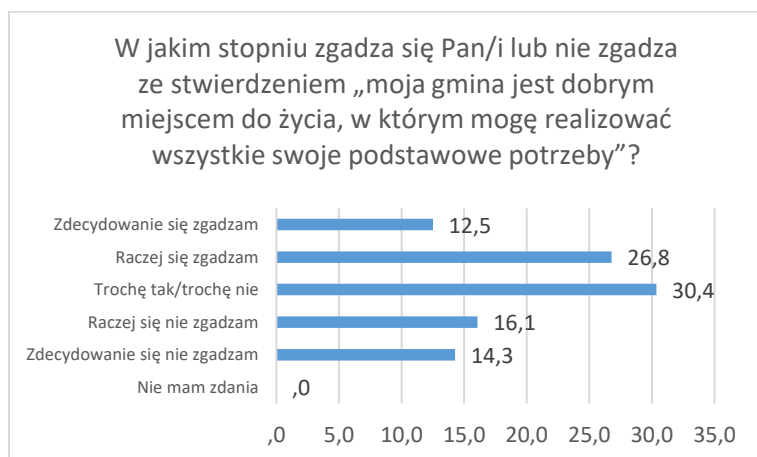
Golub-Dobrzyń wiejska)	(gmina	0	0	0	0	0	0
Średnia		7	7	7	7	7	7

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

5.2. Opinie i potrzeby mieszkańców obszaru Lokalnej Strategii Rozwoju

39% mieszkańców uważa, że jego gmina jest dobrym miejscem do życia. Zdecydowanie z takim zdaniem zgadza się 13% osób. Liczba zadowolonych z życia w gminie jest większa niż deklarujących niezadowolonych, których jest 30%. Tylko 14% ankietowanych odpowiedziało, że zdecydowanie nie zgadza się ze stwierdzeniem, że moja gmina jest dobrym miejscem do życia.

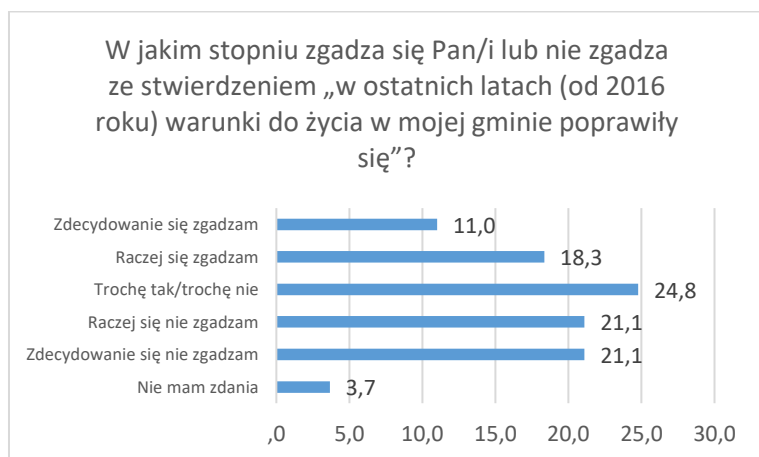
Wykres 2. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”?

Źródło: badania własne

29% badanych widzi pozytywne zmiany w gminie jakie zaszły od 2016 roku. Przeciwnego zdania jest 24% osób. Co czwarty ankietowany nie potrafił zdecydować się, czy w ostatnich latach warunki życia w gminie poprawiły się, czy pogorszyły.

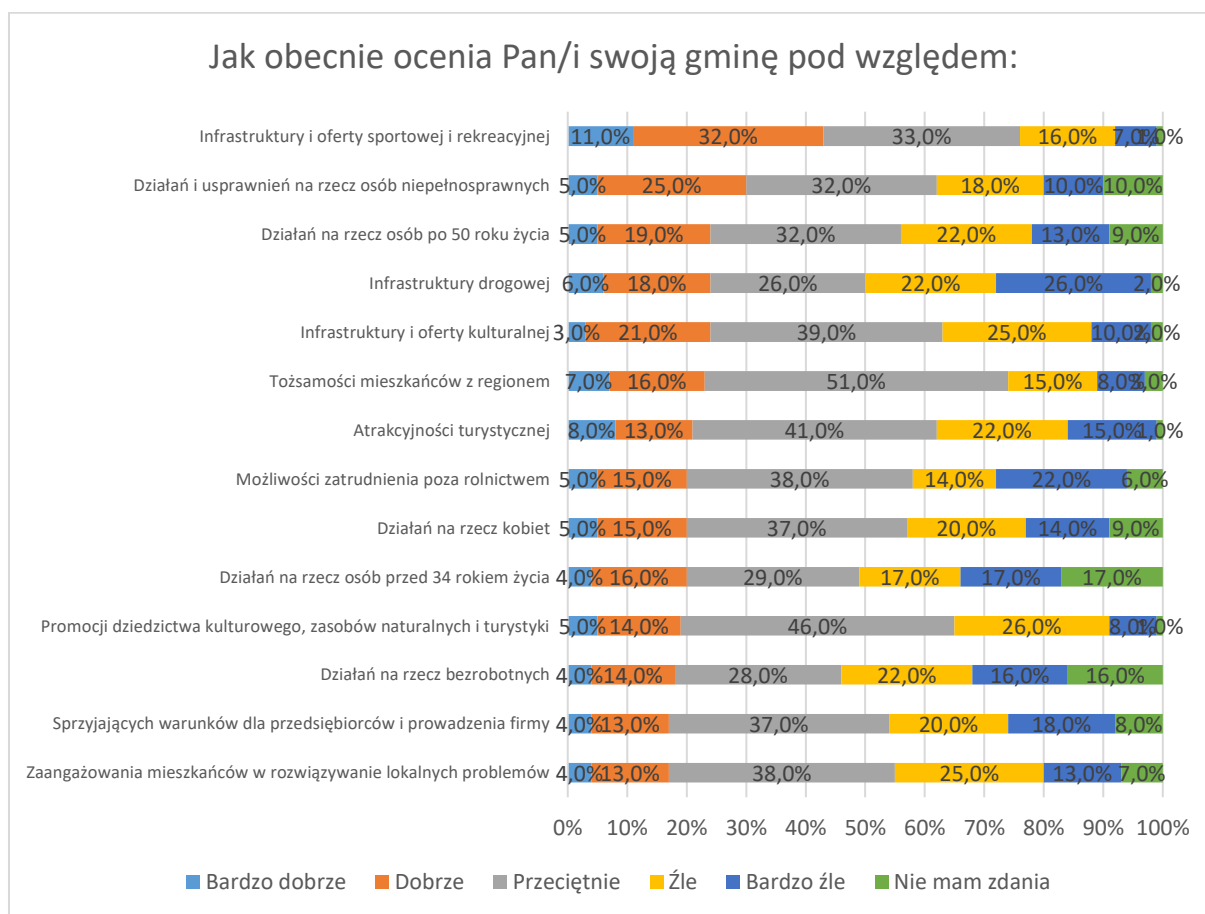
Wykres 3. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „w ostatnich latach (od 2016 roku) warunki do życia w mojej gminie poprawiły się”?

Źródło: badania własne

Badani zostali skonfrontowani z długą listą obszarów i działań które były objęte LSR. Najlepiej swoją gminę oceniono pod względem infrastruktury i oferty sportowej (33% pozytywnych ocen), działań i usprawnień na rzecz osób niepełnosprawnych (30%) oraz działań na rzecz osób powyżej 50 roku życia (24% badanych oceniło te działania jako bardzo dobre lub dobre). Najmniej pozytywnych ocen badani przyznali zaangażowaniu mieszkańców w rozwiązywanie lokalnych problemów (17%) oraz sprzyjających warunków dla przedsiębiorców (17%). Najślabiej, najwięcej negatywnych ocen, gmina uzyskała kategorii oceny infrastruktury drogowej (48% negatywnych ocen).

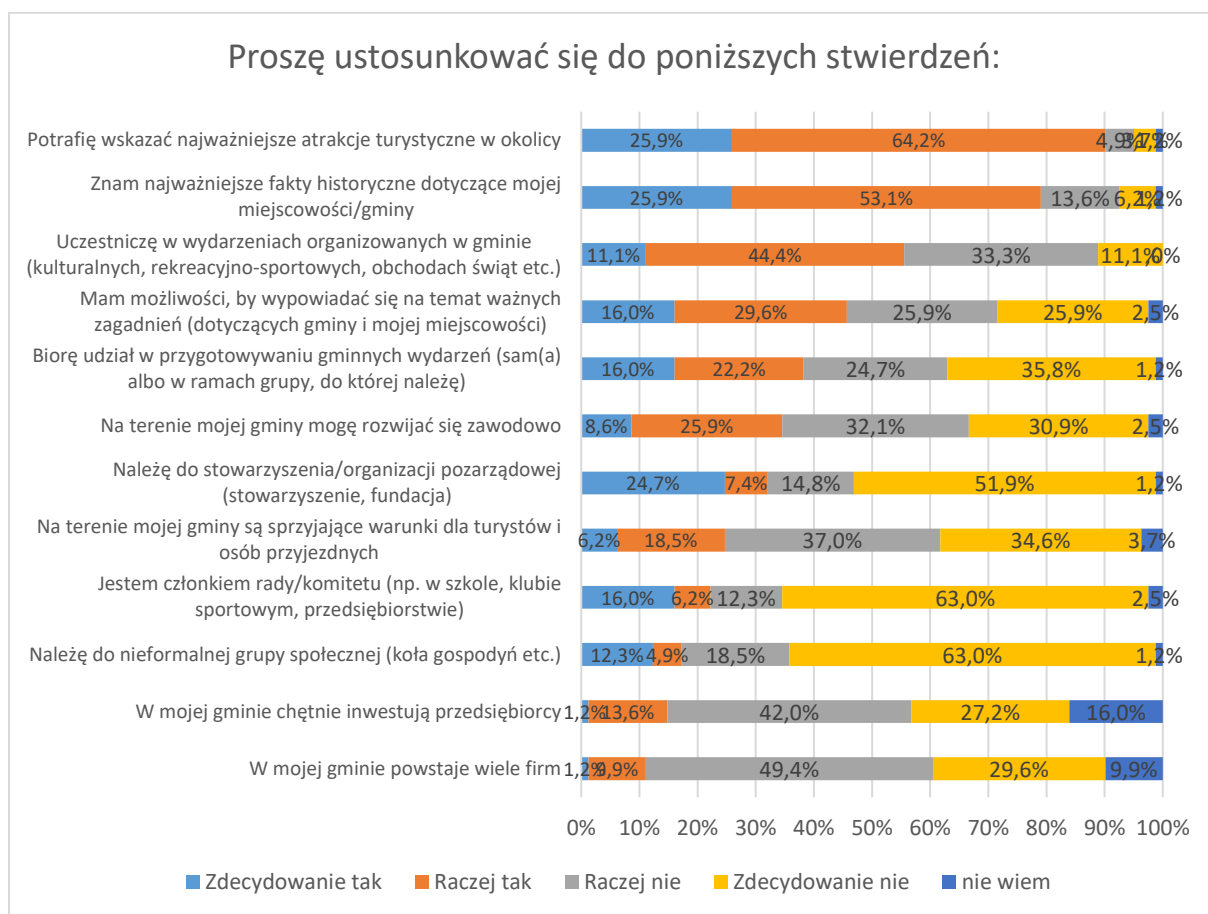
Wykres 4. Jak obecnie ocenia Pan/i swoją gminę pod względem

Źródło: badania własne

Zapytaliśmy w ankiecie o opinie na temat listy wskaźników kapitału społecznego. Im wyższe oceny dla poszczególnych stwierdzeń tym kapitał społeczny w danym rejonie jest wyższy. Badanie wskazuje kilka obszarów wysokiego zaangażowania mieszkańców i kilka, które powinny zostać poprawione. Mieszkańcy nie mają problemu ze wskazaniem najważniejszych atrakcji turystycznych w okolicy (90% twierdzących odpowiedzi) oraz znają najważniejsze fakty historyczne dotyczące rejonu zamieszkania (79%), a także uczestniczą w wydarzenia społeczno – kulturalnych organizowanych w gminie (56%) Gorzej jednak wypada obszar szeroko rozumianej przedsiębiorczości. Tylko 11% ankietowanych zgadza się ze stwierdzeniem, że w jego gminie powstaje wiele firm, a 15%, że w gminie inwestują przedsiębiorcy. Niewiele pozytywnych wskazań zdobyły również stwierdzenia opisujące zaangażowanie społeczne. 17% przyznaje, że uczestniczy w jakiejś nieformalnej grupie społecznej (np. KGW), a 22% że jest członkiem jakiejś rady lub komitetu (np. w szkole).

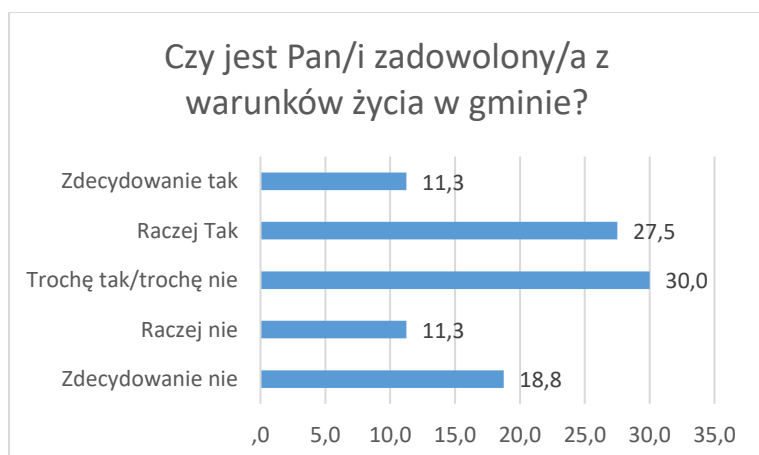
Wykres 5. Proszę ustosunkować się do poniższych stwierdzeń

Źródło: badania własne

Ogólnie rzecz biorąc opinie na temat warunków życia w gminie są podzielone po równo. 39% mieszkańców jest zadowolonych z warunków życia, a 40% narzeka na egzystencję.

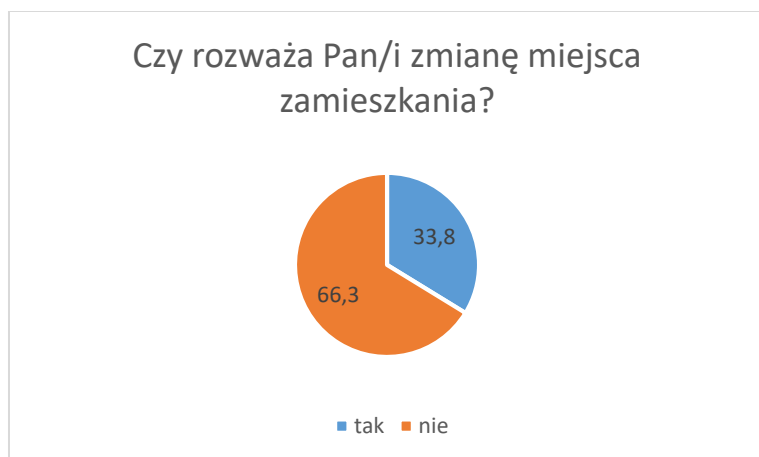
Wykres 6. Czy jest Pan/i zadowolony/a z warunków życia w gminie?

Źródło: badania własne

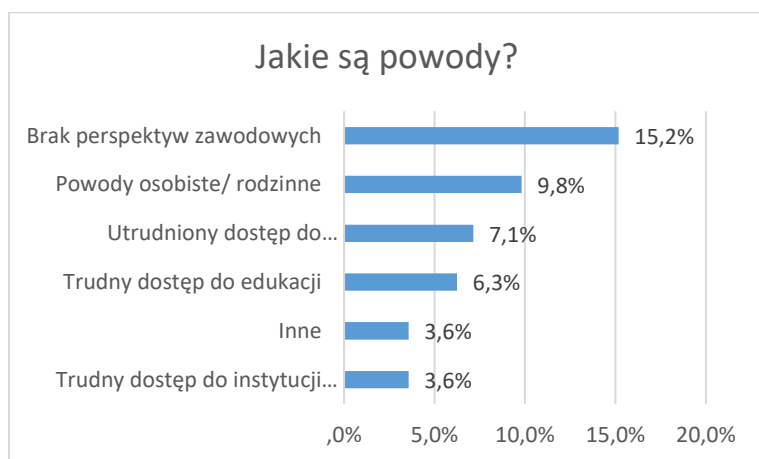
34% mieszkańców rozważa zmianę miejsca zamieszkania. Głównym powodem są kwestie zawodowe. 15% przyznaje, że brak perspektyw zawodowych skłania ich do rozważania zmiany miejsca zamieszkania.

Wykres 7. Czy rozważa Pan/i zmianę miejsca zamieszkania?

Źródło: badania własne

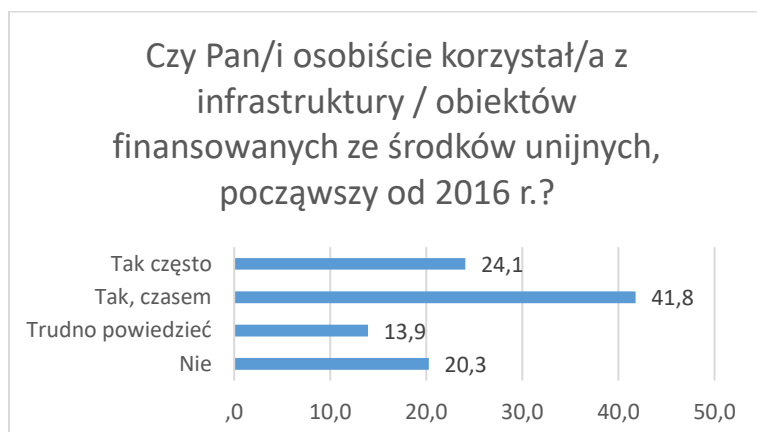
Wykres 8. Powody

Źródło: badania własne

Zdecydowana większość mieszkańców (66%) korzystała z obiektów, infrastruktury finansowanej ze środków unijnych, w tym co czwarty badany (24%) często korzystał z tych obiektów.

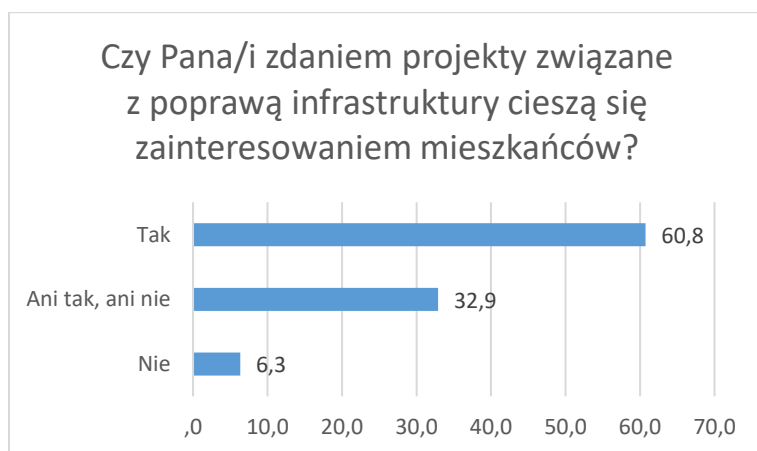
Wykres 9. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z infrastruktury / obiektów finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?

Źródło: badania własne

Sporo ponad połowa (61%) mieszkańców potwierdza, że projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców. Tylko 6% badanych kontestuje ideę poprawy infrastruktury funduszami unijnymi.

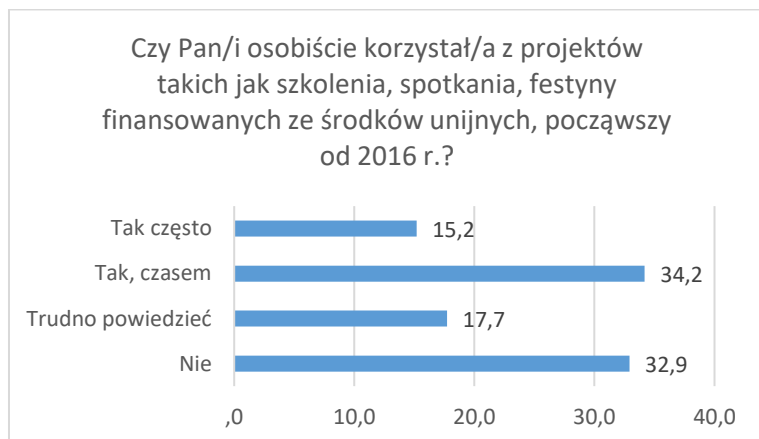
Wykres 10. Czy Pana/i zdaniem projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?

Źródło: badania własne

Połowa ankietowanych (49%) przyznaje, że korzystała ze szkoleń, spotkań, festynów finansowanych ze środków unijnych.

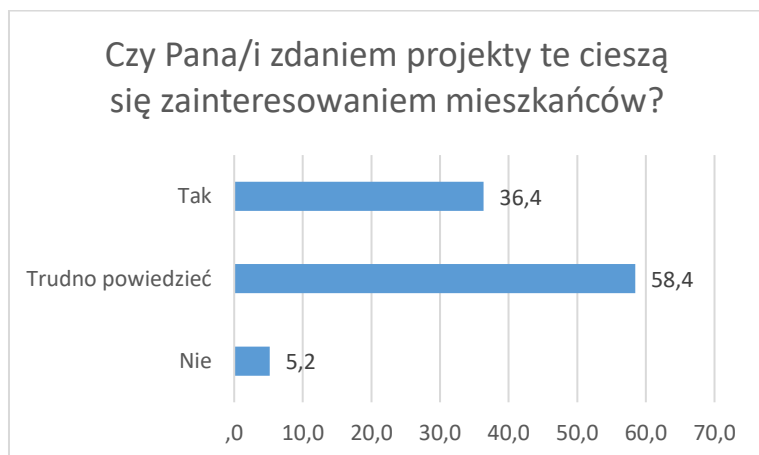
Wykres 11. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z projektów takich jak szkolenia, spotkania, festyny finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?

Źródło: badania własne

36% badanych uważa, że szkolenia, spotkania, festyny finansowane ze środków unijnych cieszą się zainteresowaniem mieszkańców. Przeciwnego zdania jest tylko 5% osób.

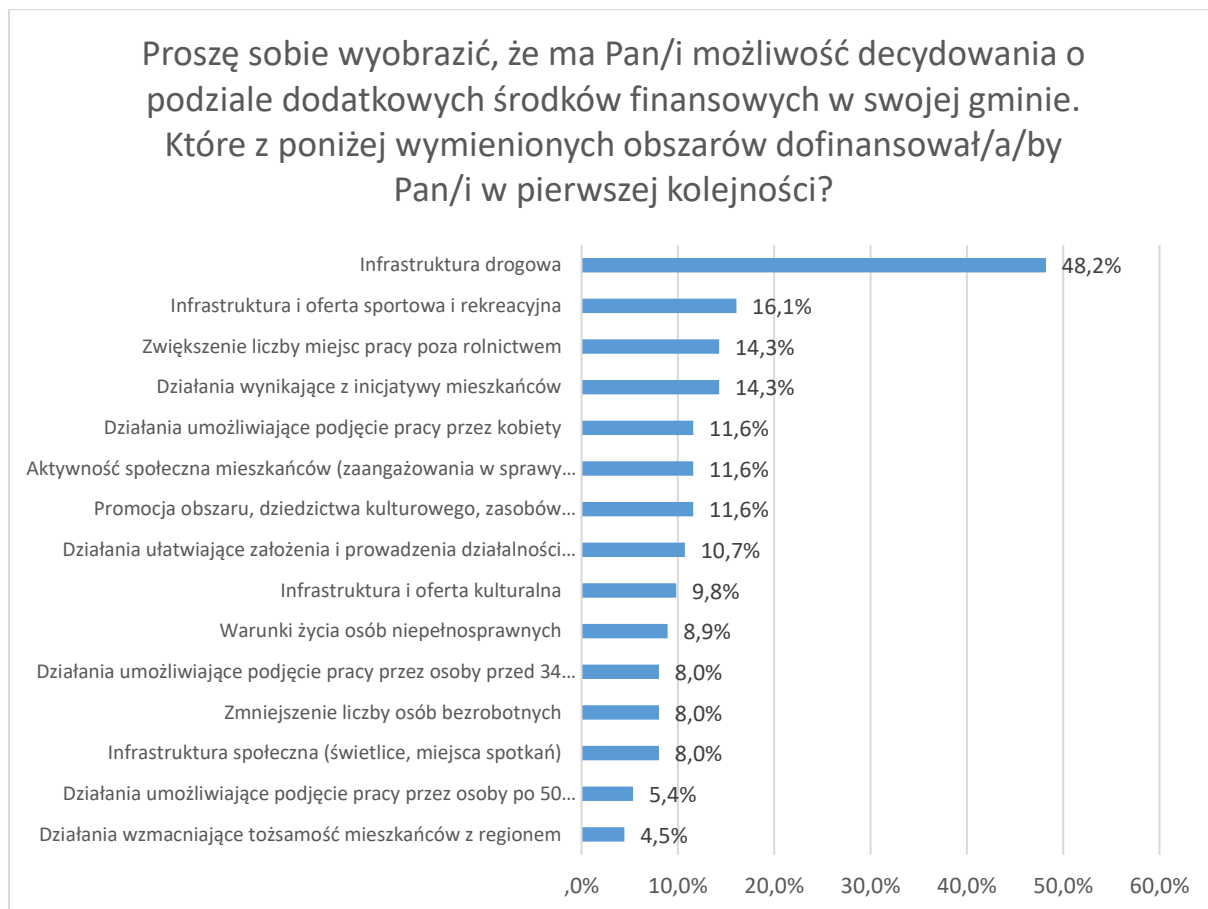
Wykres 12. Czy Pana/i zdaniem projekty te cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?

Źródło: badania własne

Zapytaliśmy mieszkańców jakie przedsięwzięcia w ich gminie wymagają dofinansowania w pierwszej kolejności. Zdecydowanie wyróżnia się infrastruktura drogowa. Ta dziedzina jest priorytetowa dla niemal połowy (48%). W dalszej kolejności już z mniejszym zainteresowaniem plasuje się infrastruktura sportowa i rekreacyjna (16% odpowiedzi) oraz zwiększenie miejsc pracy poza rolnictwem (14%). Działania wzmacniające tożsamość mieszkańców oraz przedsięwzięcia ułatwiające podjęcie pracy przez osoby powyżej 50 roku życia spotkały się z uznaniem nie więcej niż 5% mieszkańców.

Wykres 13. Proszę sobie wyobrazić, że ma Pan/i możliwość decydowania o podziale dodatkowych środków finansowych w swojej gminie. Które z poniżej wymienionych obszarów dofinansował/a/by Pan/i w pierwszej kolejności?

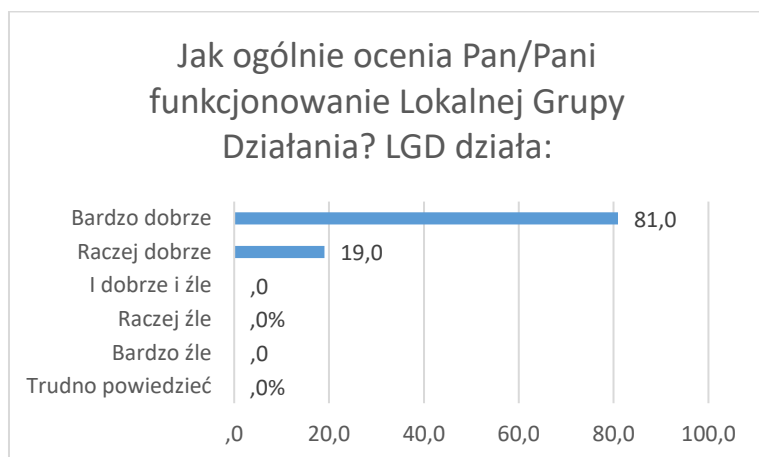
Źródło: badania własne

5.3. Funkcjonowanie LGD

Ocena pracy biura

Beneficjenci i wnioskodawcy bardzo pozytywnie oceniają funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania. LGD zebrała 100% pozytywnych ocen, w tym 81% osób oceniło ją bardzo dobrze.

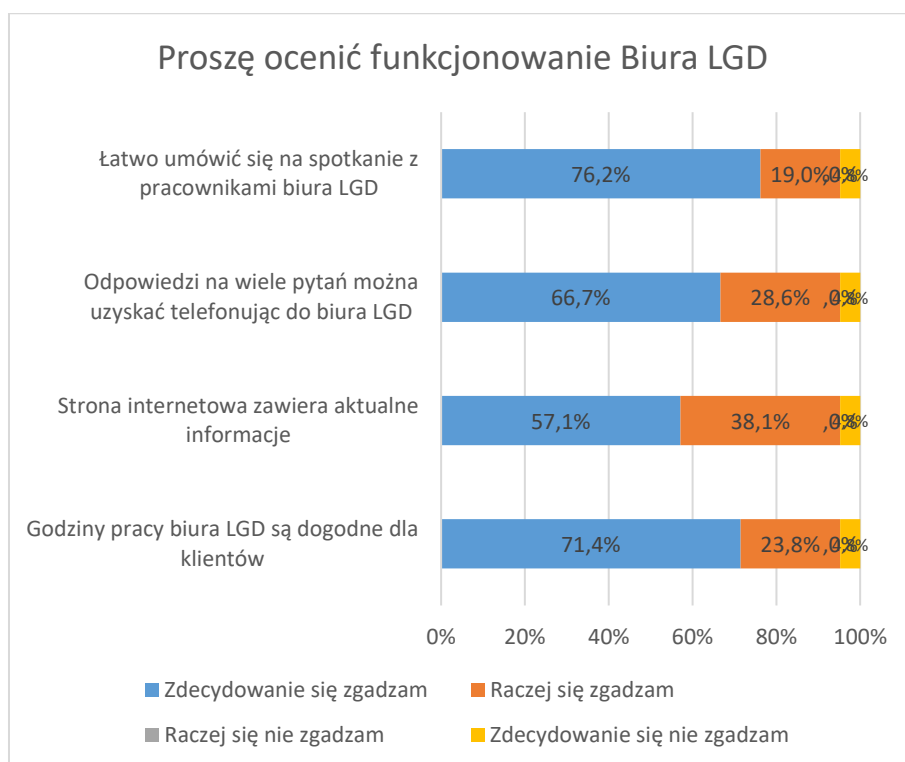
Wykres 14. Jak ogólnie ocenia Pan/Pani funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania? LGD działa:

Źródło: badania własne

W opinii niemal wszystkich ankietowanych Biuro LGD zostało ocenione bardzo dobrze. Ponad 90% osób uważa, że łatwo się umówić na spotkanie, godziny pracy są dogodnie dla klientów, strona internetowa ma aktualne informacje i dużo można się dowiedzieć telefonując. Najwięcej odpowiedzi „zdecydowanie się zgadzam” uzyskało twierdzenie „łatwo umówić się na spotkanie” i „godziny pracy są dogodnie”.

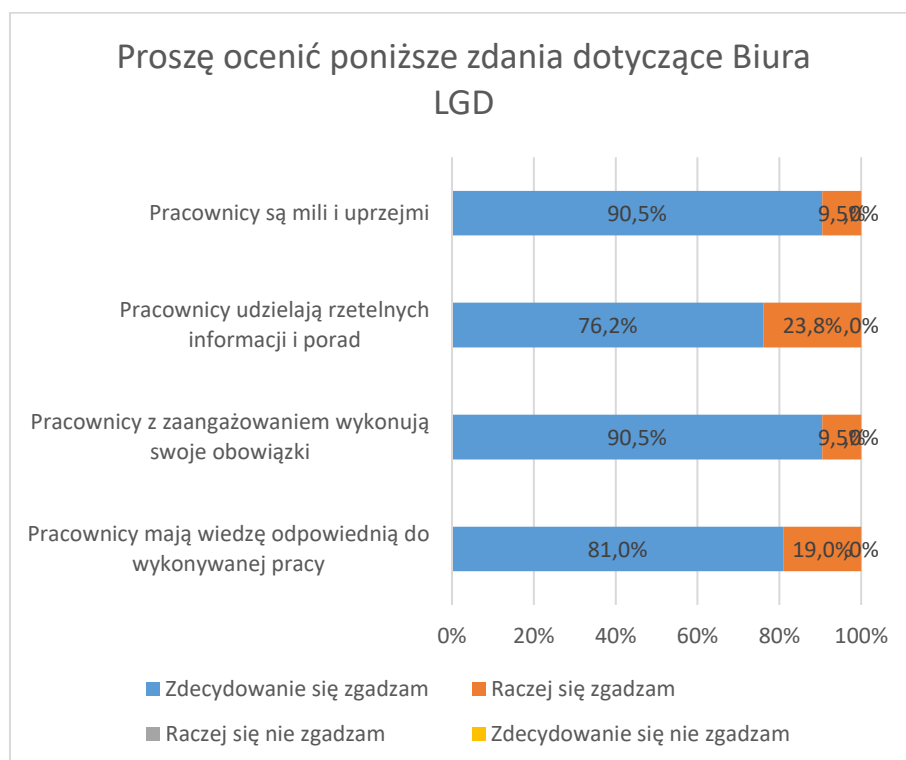
Wykres 15. Proszę ocenić funkcjonowanie Biura LGD

Źródło: badania własne

Podobnie jak ogólna ocena Biura LGD tak i ocena pracowników wypada bardzo pozytywnie. 100% ankietowanych oceniło pozytywnie pracowników na różnych wymiarach (odpowiedzi zdecydowani i raczej). Najwięcej odpowiedzi „zdecydowanie się zgadzam” uzyskały stwierdzenia, „pracownicy są mili i uprzejmi” oraz „pracownicy z zaangażowaniem wykonują swoje obowiązki”.

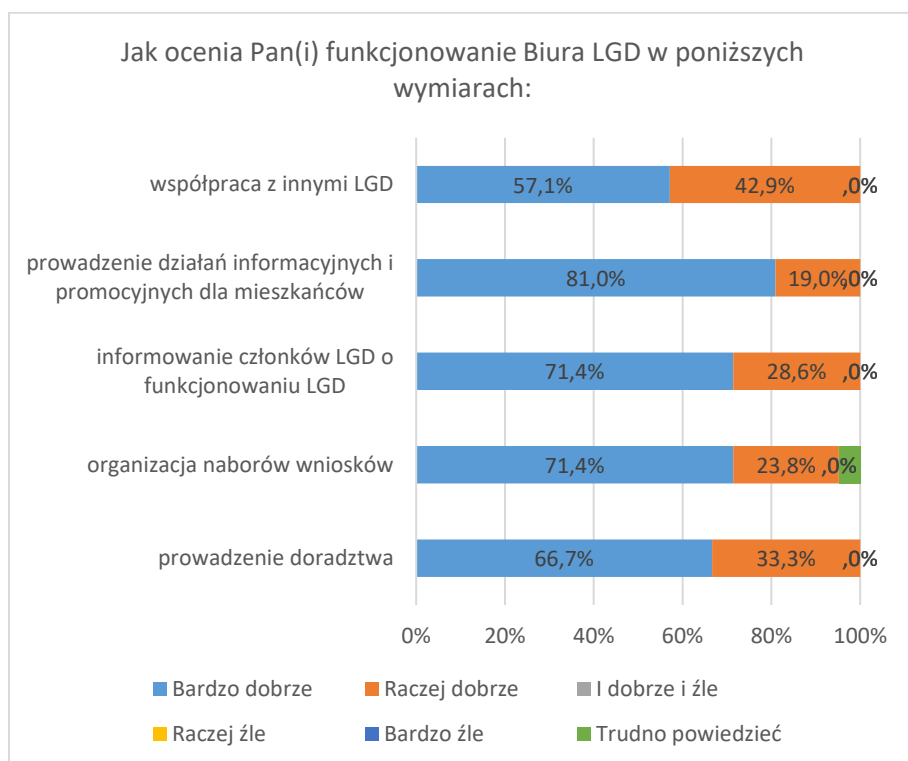
Wykres 16. Proszę ocenić poniższe zdania dotyczące Biura LGD

Źródło: badania własne

Obszar funkcjonowania biura również zyskał niemal 100% pozytywnych odpowiedzi (odpowiedzi „zdecydowanie się zgadzam” i „raczej się zgadzam”). Najwięcej osób udzieliło odpowiedzi „zdecydowanie się zgadzam” oceniając funkcjonowanie Biura LGD w obszarze działań promocyjnych i informacyjnych (81% osób zdecydowanie się zgodziło z tym stwierdzeniem). Na kolejnym miejscu znalazła się organizacja naborów wniosków (71%) i informowanie członków LGD o funkcjonowaniu LGD (71%).

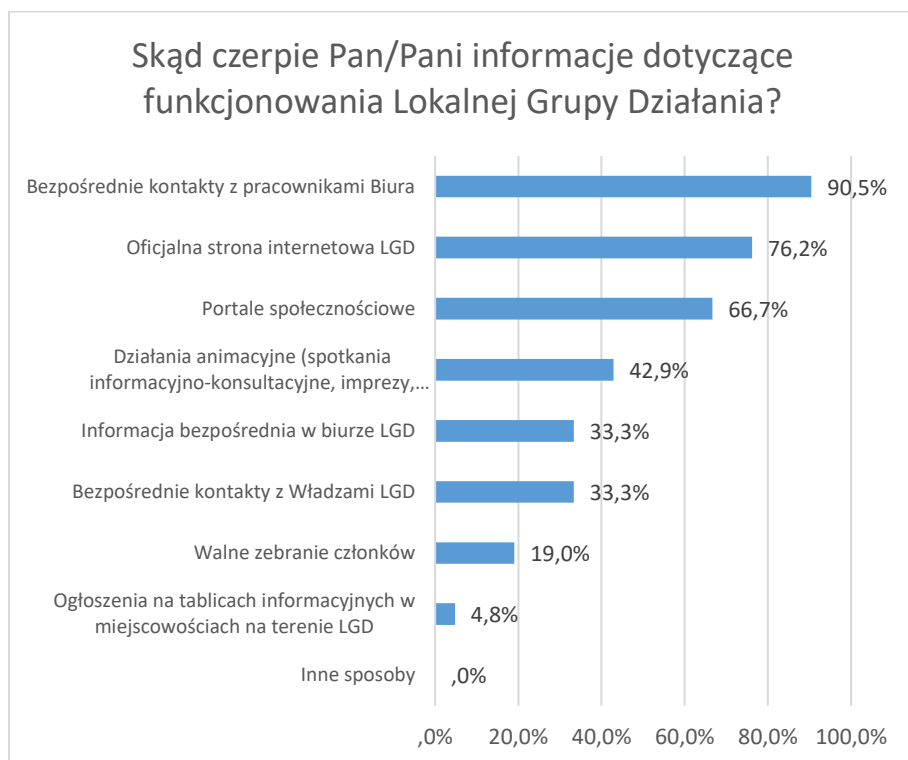
Wykres 17. Jak ocenia Pan(i) funkcjonowanie Biura LGD w poniższych wymiarach:

Źródło: badania własne

Najczęstszym źródłem informacji o funkcjonowaniu LGD są bezpośrednie kontakty z pracownikami Biura, oficjalna strona internetowa oraz portale społecznościowe (odpowiednio: 91%, 76%, 67%). Najrzadziej informacji o Lokalnej Grupie działania dostarczają ogłoszenia na tablicach informacyjnych (5%) i Walne Zgromadzenie Członków (19%).

Wykres 18. Skąd czerpie Pan/Pani informacje dotyczące funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania?

Źródło: badania własne

Ankieta elektroniczna została wybrana jako najlepszy kanał przekazywania informacji zwrotnej od społeczności do Lokalnej Grupy Działania. Twierdzi tak 76% badanych beneficjentów i wnioskodawców. Na drugim miejscu wskazano kontakt telefoniczny i mailowy (po 57%), wyprzedzając kontakt bezpośredni, który wybrało 48%. Najmniej osób zdecydowało się na ankietę papierową jako najlepszy kanał zwrotny – tylko 5% wskazań.

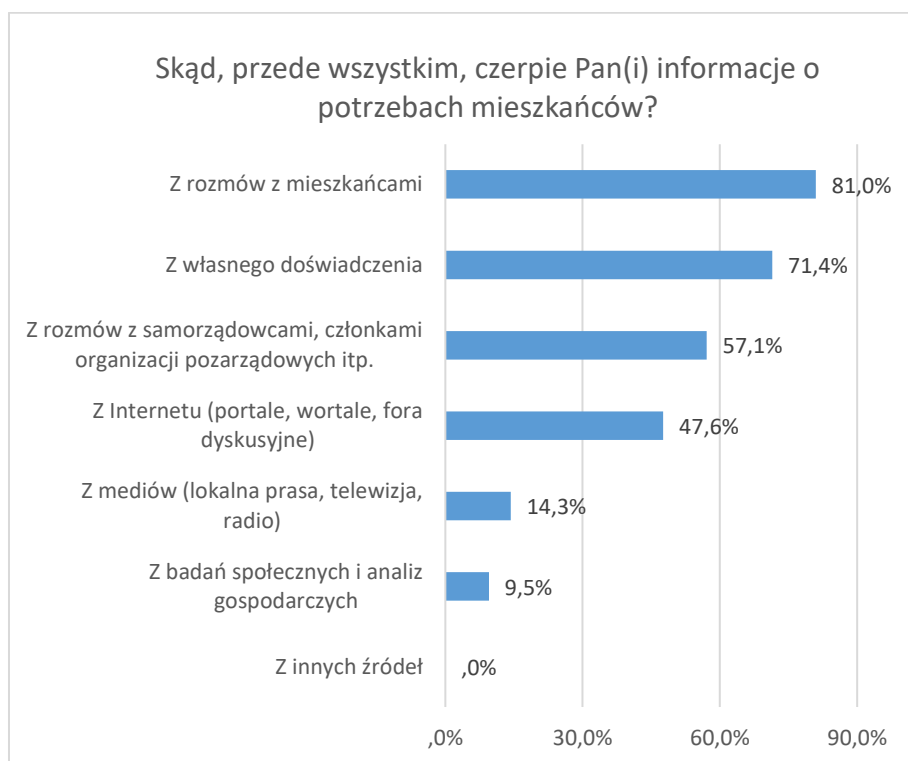
Wykres 19. Który z kanałów przekazywania informacji zwrotnej od społeczności do LGD byłby dla Pani/Pana najbardziej odpowiedni?

Źródło: badania własne

Rozmowy z mieszkańcami oraz własne doświadczenie to główne źródła informacji o potrzebach mieszkańców – odpowiednio 81% i 71% odpowiedzi. Około połowy badanych wybiera rozmowy z samorządowcami i członkami organizacji samorządowych oraz ogólnie wskazywane kanały internetowe (w tym social media) jako źródło informacji o potrzebach mieszkańców. Media, w tym lokalne, oraz badania i analizy społeczne są bardzo rzadko wskazywane jako ważne i odpowiednie dla mieszkańców regionu.

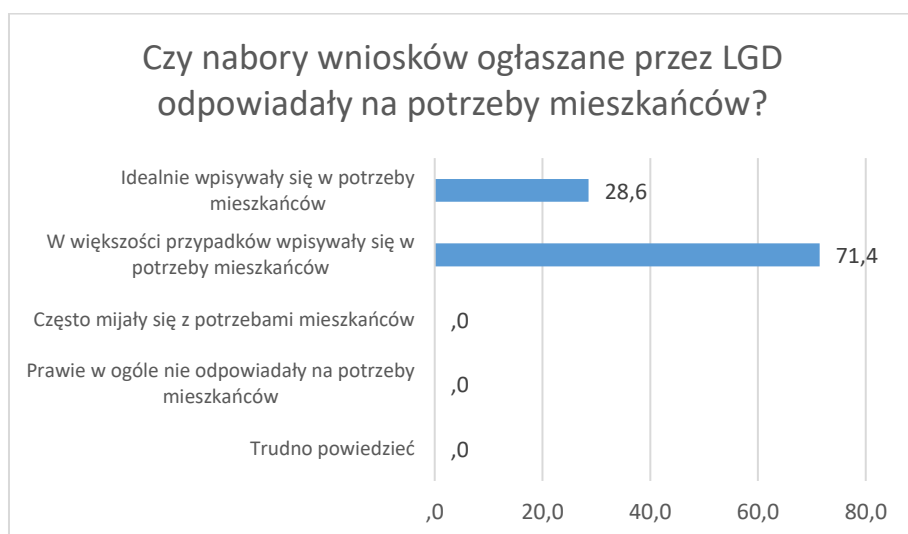
Wykres 20. Skąd, przede wszystkim, czerpie Pan(i) informacje o potrzebach mieszkańców?

Źródło: badania własne

Ankietowani jednogłośnie stwierdzają, że nabory wniosków odpowiadały na potrzeby mieszkańców. 29% twierdzi, że idealnie wpisywały się w potrzeby, a 71%, że w większości wpisywały się w potrzeby.

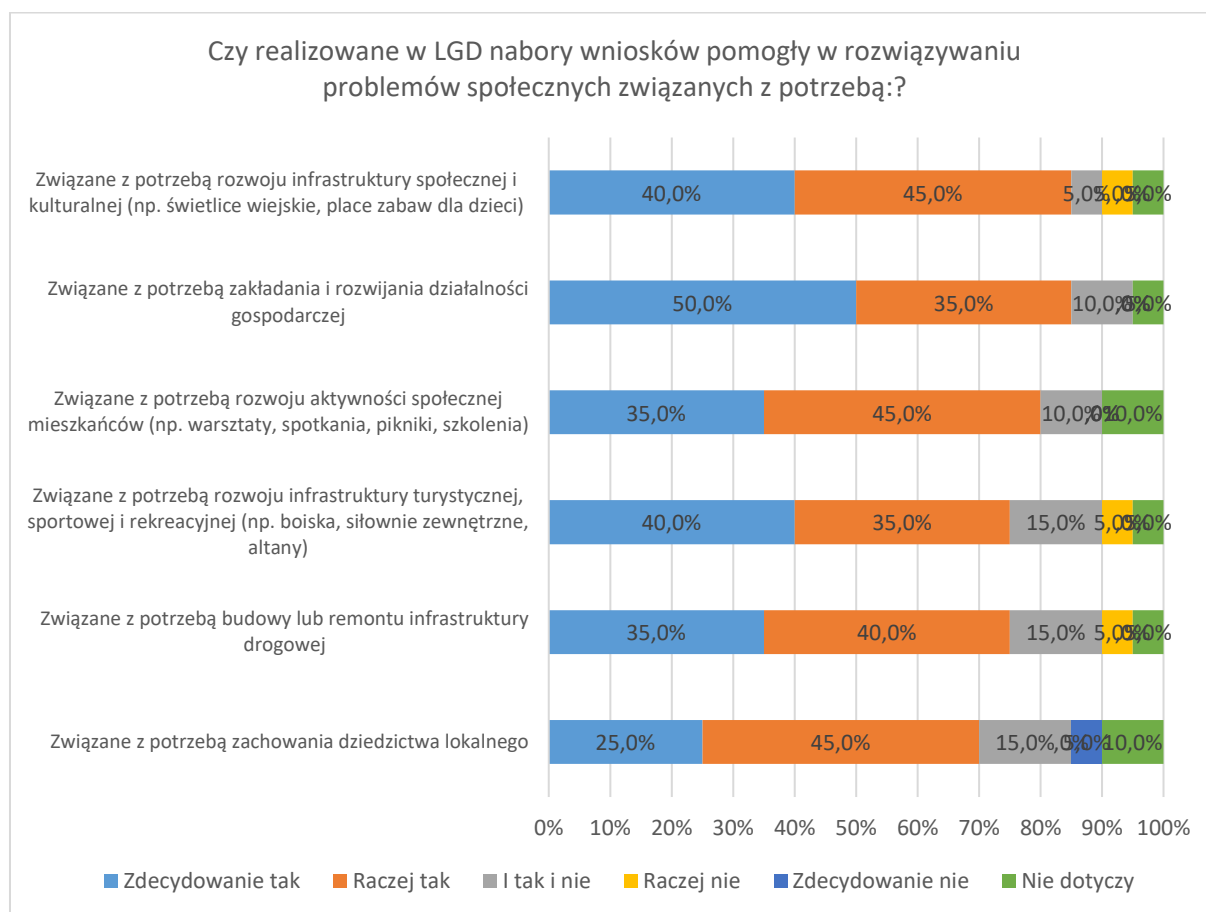
Wykres 21. Czy nabory wniosków ogłaszane przez LGD odpowiadały na potrzeby mieszkańców?

Źródło: badania własne

Beneficjenci i wnioskodawcy nie mają wątpliwości, że nabory wniosków pomogły w rozwiązywaniu problemów społecznych. Od 60% do 75% zgadza się, że wnioski odpowiadały na potrzebę zachowania dziedzictwa kulturowego, usprawniały infrastrukturę drogową, kulturalną i turystyczną, aktywizowały społecznie mieszkańców oraz pomagały zakładać i rozwijać działalność gospodarczą.

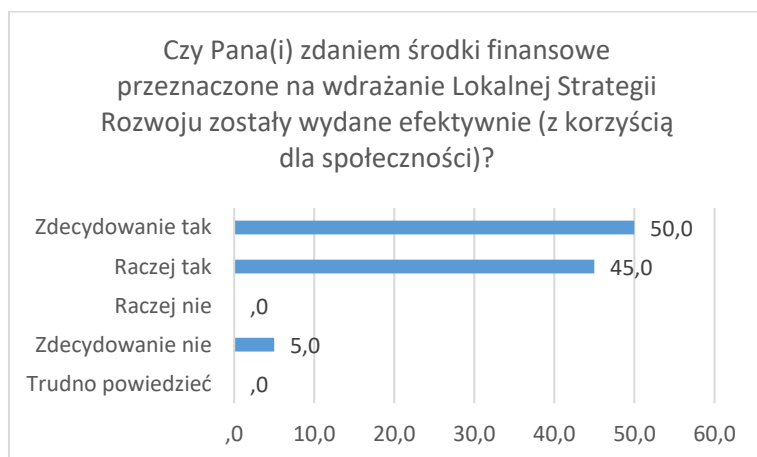
Wykres 22. Czy realizowane w LGD nabory wniosków pomogły w rozwiązywaniu problemów społecznych związanych z potrzebą:?

Źródło: badania własne

95% odpowiadających zgadza się, że środki finansowe przeznaczone na wdrażanie LSR zostały wydane efektywnie, w tym 50% zdecydowanie się zgadza.

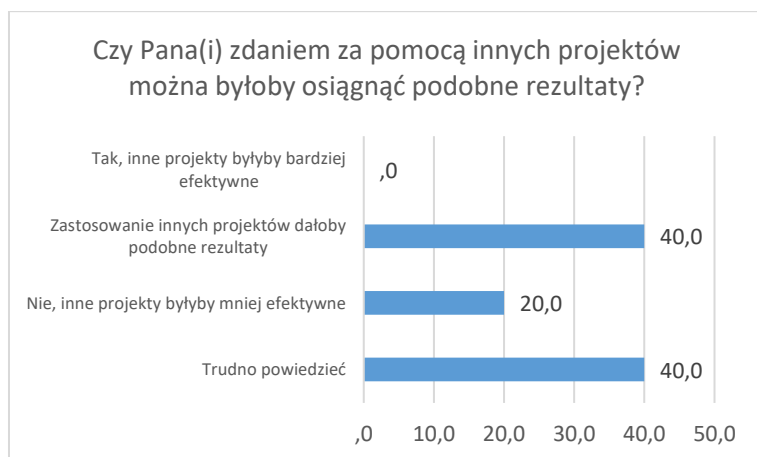
Wykres 23. Czy Pana(i) zdaniem środki finansowe przeznaczone na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju zostały wydane efektywnie (z korzyścią dla społeczności)?

Źródło: badania własne

Beneficjenci i wnioskodawcy nie są zgodni, czy inne projekty pozwoliłyby osiągnąć podobne rezultaty. 20% uważa, że nie byłoby to możliwe, 40%, że inne projekty dałyby podobne rezultaty, a 40% nie ma zdania w tej sprawie.

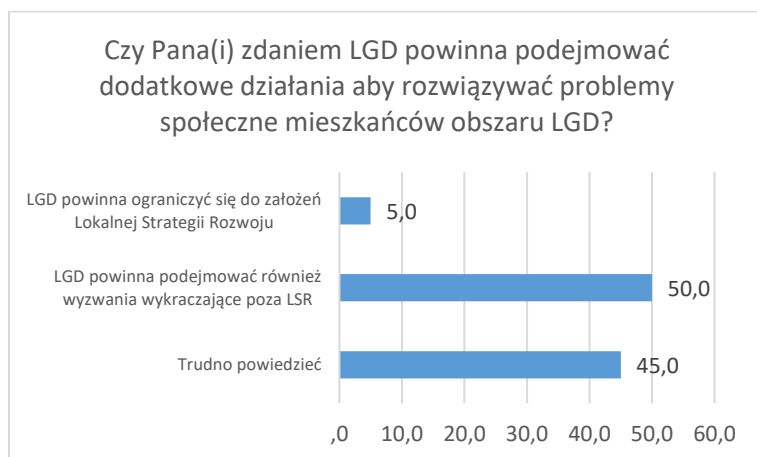
Wykres 24. Czy Pana(i) zdaniem za pomocą innych projektów można byłoby osiągnąć podobne rezultaty?

Źródło: badania własne

Połowa ankietowanych uważa, że LGD powinna podejmować dodatkowe działania aby rozwiązać problemy społeczne mieszkańców. Tylko 5% twierdzi, że Lokalna Grupa Działania musi ograniczać się do realizacji założeń Lokalnej Strategii Rozwoju.

Wykres 25. Czy Pana(i) zdaniem LGD powinna podejmować dodatkowe działania aby rozwiązywać problemy społeczne mieszkańców obszaru LGD?

Źródło: badania własne

Doradztwo biura LGD

Lokalna Grupa Działania zobowiązana jest do świadczenia bezpłatnego doradztwa osobom i instytucjom chcącym ubiegać się o dofinansowanie. Dzięki temu, że w kryteriach wyboru operacji premiowane są te wnioski, które podlegały doradztwu większość operacji została skonsultowana w tym trybie. Zdaniem ankietowanych beneficjentów jakość doradztwa była na bardzo wysokim poziomie. Respondenci, z którymi prowadzono wywiady pogłębione wskazywali, że w ich przypadku wsparcie uzyskane od pracowników Biura zaważyło na jakości wniosków i pozwoliło skorygować błędy przed poddaniem wniosku pod ocenę Rady. Dane z ankiet i opinie respondentów potwierdzają konstatację, że to wysoki poziom doradztwa w największym stopniu przekłada się na jakość składanych wniosków.

Funkcjonowanie organów – Zarząd, Walne Zebranie Członków, Rada

Najważniejszym organem Lokalnej Grupy Działania jest Walne Zebranie Członków. Sprawuje ono całościowy nadzór nad działalnością Stowarzyszenia, powołuje członków Zarządu i Rady LGD. WZC zbierało się regularnie, a liczba uchwał wskazuje, że najbardziej pracowity był rok 2019. W tym samym roku mieliśmy również kumulację posiedzeń Zarządu. Ostatnie 3 lata to ponad 60 uchwał rocznie. Organem powołanym do oceny i wyboru wniosków jest Rada LGD. Członkowie Rady reprezentują gminy wchodzące w skład Partnerstwa oraz poszczególne sektory w taki sposób by żaden z nich nie stanowił przewagi ponad 50% oceniających dany wniosek. Rada liczy sobie 15 członków. Spotkania Rady ściśle związane są z ogłaszaniem naborów, sptywaniem wniosków i czasem na ich ocenę i wybór do dofinansowania. Kompetencją Rady jest również ustalenie poziomu dofinansowania poszczególnych operacji.

Tabela 29. Posiedzenia i zebrania organów LGD

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Posiedzenia Zarządu LGD	10	9	11	19	11	8
uchwały	34	23	38	63	63	67
Walne Zebrania Członków	4	2	3	4	4	2
uchwały	17	11	16	24	11	16

Źródło: dane LGD

Realizacja planu komunikacji

LGD „Dolina Drwęcy” prowadziła różnego rodzaju działania komunikacyjne jak też po ich zakończeniu monitoring efektywności. Schemat promocyjny był zgodny z arkanami działań promocyjnych i zaczynał się kampanią informacyjną na temat głównych założeń LSR. Grupą docelową kampanii byli wszyscy mieszkańcy w tym grupy defaworyzowane oraz potencjalni wnioskodawcy. Korzystano z wszystkich dostępnych kanałów komunikacji: media lokalne, mailingi, ulotki itd.

Po ogólnej kampanii informacyjnej przychodził czas na działania bardziej precyzyjne. Prowadzono spotkania i warsztaty z mieszkańcami oraz potencjalnymi wnioskodawcami. Celem tych spotkań było przybliżenie w jaki sposób można uzyskać dofinansowania do określonych projektów. Następnie informowano o wynikach ogłoszonych konkursów.

LGD w ramach działań komunikacyjnych było do dyspozycji jeśli ktoś chciał spotkać się osobiście. Spotkania były również organizowane w każdej gminie i w Urzędzie Pracy. Odbываły się szkolenia dla potencjalnych Wnioskodawców z wypełniania dokumentacji aplikacyjnej. Uczestnicy byli zapoznawani z dokumentacją naborową, w szczególności z biznesplanem oraz kryteriami oceny wniosków

Jak każdy dobry plan komunikacji tak i tu ostatnim etapem było badanie satysfakcji wnioskodawców i beneficjentów za pomocą ankiety elektronicznej i papierowej.

Szkolenia

LGD prowadziło zintegrowany system szkoleniowy. Po pierwsze przeprowadzono kilkadziesiąt szkoleń z zakresu EFS, wypełniania wniosków, zamówień publicznych i innych obszarów niezbędnych do prowadzenia skutecznej działalności dla organizacji typu Lokalna Grupa Działania. W zakresie szkoleniowym członkowie Rady Stowarzyszenia LGD byli edukowani w zakresie procedury oceny i wyboru operacji.

Lista szkoleń jest długa ale warto w tym miejscu wyliczyć je wszystkie by pokazać jak wiele aspektów funkcjonowania LGD wymaga ciągłego doskonalenia i wzbogacania nową wiedzą.

Tabela 30. Szkolenia pracowników biura i organów LGD

Rok 2016
Szkolenie z zakresu ogólnej tematyki EFS
Lokalne Grupy Działania – wsparcie przedsiębiorczości
Koszty bieżące i animacja
Szkolenie z zakresu ochrony danych osobowych
Wypełnianie wniosków dofinansowanie kosztów bieżących i animacji
Szkolenie z zakresu poddziałania 19.2 objętego PROW 2014-2020
Biznesplan we wnioskach o dofinansowanie dla działania 19.2 PROW 2014-2020
Szkolenie nt. biznesplanu
Zamówienia publiczne
Umowy cywilnoprawne po 1 stycznia 2017r.
Czym jest ewaluacja dla beneficjentów i potencjalnych beneficjentów RPO WK-P na lata 2014-2020
Szkolenie z zakresu animacji lokalnej
Szkolenie dla członków Rad decyzyjnych i pracowników biur LGD
Kwalifikowalność wydatków w ramach EFS na lata 2014-2020
Obsługa systemu SL2014
Rok 2017
Warsztat w zakresie prowadzenia doradztwa przez LGD
Wniosek o płatność w ramach poddziałania 19.2, Wniosek o przyznanie pomocy oraz wniosek o płatność w ramach poddziałania 19.3
EFS w działaniach LGD / Komunikacja w zespole
Oś 7 RPO WK-P
Przygotowanie LGD do złożenia wniosku na projekt grantowy EFS
Spotkanie informacyjno-szkoleniowe z Marszałkiem
Kwalifikowalność wydatków w projektach współfinansowanych ze środków UE w ramach EFS
Obsługa centralnego systemu teleinformatycznego SL w projektach współfinansowanych ze środków UE w ramach EFS
Prawo zamówień publicznych i Zasada konkurencyjności w projektach współfinansowanych z EFS
Warsztaty w zakresie przygotowania wniosków o dofinansowanie współfinansowanych z EFS
Warsztaty w zakresie przygotowania wniosków o dofinansowanie współfinansowanych z EFS
Prawo zamówień publicznych i Zasada konkurencyjności w projektach współfinansowanych z EFRR
Warsztaty Sieciowe w zakresie EFS
Rok 2018
Praktycznie o RODO – nowe zasady ochrony danych osobowych
Szkolenie dla przedstawicieli LGD z województwa kujawsko-pomorskiego z zakresu wprowadzenia nowych zasad ochrony danych osobowych określonych w RPE i Rady UE 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE
Spotkanie informacyjne dla przedstawicieli LGD realizujących projekty grantowe ze środków EFS
Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność w Województwie Kujawsko-Pomorskim – pierwsze doświadczenia
Doświadczenia w realizacji inkubatorów w województwie kujawsko-pomorskim
Realizacja oraz rozliczanie projektów współfinansowanych ze środków EFS z podziałem na obszary tematyczne, w tym: rynek pracy, wykluczenie społeczne, edukacja, RLKS

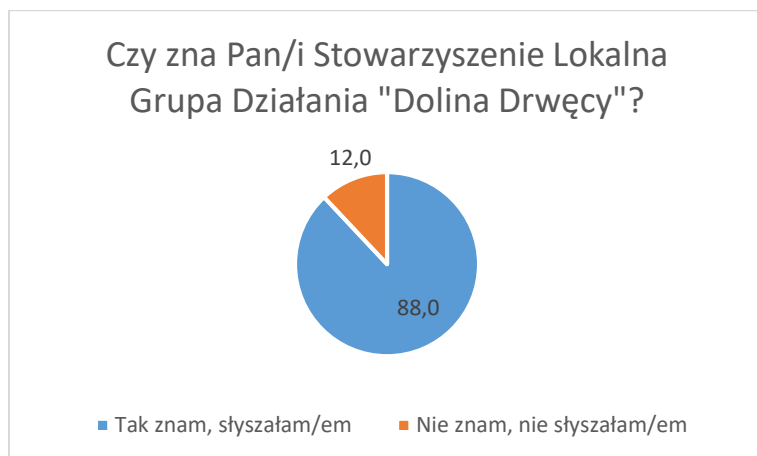
Realizacja oraz rozliczanie projektów współfinansowanych ze środków EFS z podziałem na obszary tematyczne, w tym: rynek pracy, wykluczenie społeczne, edukacja, RLKS
Kwalifikowalność wydatków w projektach współfinansowanych ze środków UE w ramach EFS na lata 2014-2020
Prawo zamówień publicznych i zasada konkurencyjności w projektach współfinansowanych ze środków UE w ramach EFS na lata 2014-2020
Problematyka uwzględniania aspektów społecznych/ klauzul społecznych w zamówieniach udzielanych w projektach współfinansowanych z EFS
Problematyka uwzględniania aspektów społecznych/klauzul społecznych w zamówieniach udzielanych w projektach współfinansowanych z EFS
Weksel in-blanco – aspekty prawne i zastosowanie praktyczne w lokalnych grupach działania
Szkolenie w zakresie budowania wizerunku i promocji organizacji dla LGD z województwa kujawsko-pomorskiego
Rok 2019
Kwalifikowalność wydatków w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej na lata 2014-2020
Prawo zamówień publicznych i zasada konkurencyjności w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej na lata 2014-2020
Szkolenie dla przedstawicieli Zarządów i Rad decyzyjnych lokalnych grup działania z zakresu efektywnej komunikacji w LGD, działań usprawniających posiedzenia rady LGD oraz instrumentu RLKS w perspektywie 2021-2027
Szkolenie w zakresie wdrażania projektów grantowych EFS w ramach instrumentu RLKS
Komercjalizacja jako proces czy incydent w działalności LGD-ów
Rok 2020
Realizacja oraz rozliczanie projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej na lata 2014-2020
„Efekty wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju na terenie Powiatu Żnińskiego – seminarium wraz z wyjazdem studyjnym”
Prawo zamówień publicznych i zasada konkurencyjności w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej na lata 2014-2020
Ewaluacja projektu w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej na lata 2014-2020
Warsztaty szkoleniowe pn. „Lean Inspiracja”
rok 2021
„Kwalifikowalność wydatków w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej na lata 2014-2020”
Szkolenie z zakresu koncepcji Smart Village w ramach działania LEADER
Centralny Rejestr Beneficjentów Rzeczywistych – nowe obowiązki organizacji pozarządowych
Wskaźniki oraz ich monitorowanie w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej na lata 2014-2020

Źródło: dane LGD

Rozpoznawalność LGD

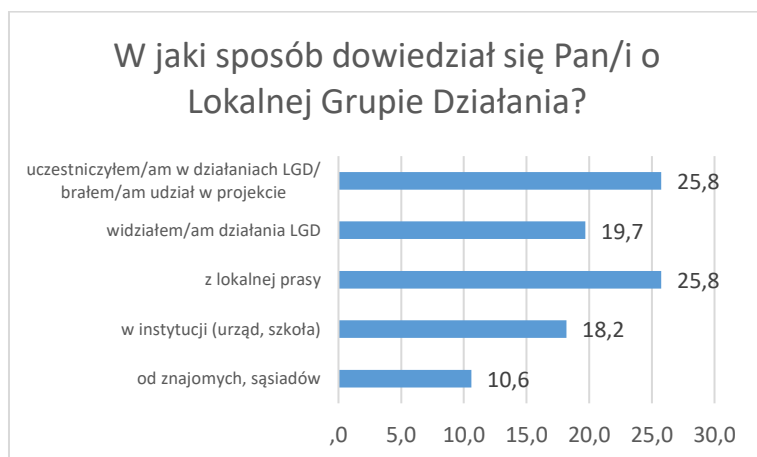
Niemal wszyscy mieszkańcy (88%) znają Lokalną Grupę Działania „Dolina Drwęcy”. Najczęstszym źródłem informacji jest prasa lokalna (26%) oraz osobiste uczestnictwo w projektach LGD (26%).

Wykres 26. Czy zna Pan/i Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania "Dolina Drwęcy"?

Źródło: badania własne

Wykres 27. W jaki sposób dowiedział się Pan/i o Lokalnej Grupie Działania?

Źródło: badania własne

Inne działania LGD

W latach 2016 – 2021 LGD „Dolina Drwęcy” zorganizowała kilkadziesiąt różnego rodzaju wydarzeń. Były to bardzo popularne festyny, Lato w dolinie Drwęcy oraz Jesień w dolinie Drwęcy, które miały przede wszystkim na celu promocję LSR oraz działalności LGD, w tym przedstawienie jej głównych założeń oraz przekazanie informacji o planowanych naborach

wniosków. Oprócz warstwy informacyjnej festyn pełnił rolę promującą lokalne zespoły artystyczne, lokalnych twórców produktów rękodzielniczych i kulinarnych oraz dużo dobrej zabawy dla najmłodszych (zjeżdżalnie, popcorn, malowanie twarzy itd.).

Pewnym znakiem rozpoznawczym działalności LGD były konkursy. Fotograficzne, plastyczne i literackie wprost wpisywały się w założenia o promocji i animacji dziedzictwa kulturowego. Do najciekawszych można zaliczyć *Moja mała ojczyzna po rewitalizacji*, *CZTERY PORY ROKU W DOLINIE DRWĘCY*, *Piękno drzemiące w kolorach przyrody*, *Turystyka na obszarze LGD „Dolina Drwęcy” oczami młodych mieszkańców*, *Najpiękniejsze krajobrazy i cuda przyrody obszaru LGD „Dolina Drwęcy*, *BAŚNIE I LEGENDY Z OBSZARU LGD „DOLINA DRWĘCY*, *Co zmieniło się w Twoim otoczeniu dzięki Funduszom Unijnym*, *LGD w obiektywie – tajemnice zapomnianych miejsc*.

Ciekawym uzupełnieniem działań LGD były wizyty studyjne. Ich główny cel to poszukiwanie dobrych praktyk godnych naśladowania w obszarze LSR. Przedstawiciele LGD jeździli do stowarzyszeń LGD w Borach Tucholskich, Pałuk, Podlasie, Wąbrzeźna, Kujaw, na Kociewiu i województwie warmińsko –mazurskim.

Ważną rolę w działaniach informacyjnych pełnił Mobilny Punkt Informacyjny. W okresie wakacyjnym w różnych miejscowościach powiatu rotacyjnie funkcjonował punkt informacyjny. Każdy zainteresowany mógł się zapoznać z założeniami LSR oraz planowanymi naborami wniosków.

W ramach działalności wydawniczej LGD udostępniało terminarze tygodniowe i kalendarze ścienne z informacjami o możliwościach pozyskania dofinansowania.

Lokalnej Grupie Działania „Dolina Drwęcy” kilkakrotnie udało się przeprowadzić lub brać udział w konferencjach, seminariach i warsztatach. Celem tych inicjatyw było informowanie o LSR oraz aktywizacja mieszkańców.

5.4. Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju

Realizacja rzeczowa – stan na 31.12.2021 r.

W LSR opracowano 9 przedsięwzięć z 17 wskaźnikami produktu. Pozwala to na wykonanie oceny realizacji wydatkowanych środków zarówno w aspekcie wykonanych płatności oraz podpisanych umów. Tylko w 2 przypadkach na 17, realizacja umowy jest na poziomie 0% (wg stanu na koniec czerwca). W 7 przypadkach umowa została zrealizowana w 100%, a w 3 na poziomie powyżej 100%. W przypadku płatności mamy podobnie, aż w 8 wskaźnikach produktu mamy realizację płatności powyżej 70%. Tylko w 3 przypadkach zarówno realizacja umowy jak i płatności jest na poziomie 0%.

Tabela 31. Postęp rzeczowy

Przedsięwzięcie	Wskaźniki produktu	Jednostka miary	Stan docelowy	Realizacja (%)	
				Umowy	Płatności
1.1.1. Wsparcie tworzenia nowych przedsiębiorstw (EFRROW)	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	sztuka	40	57,5	40
1.1.2 Wsparcie rozwoju przedsiębiorstw (EFRROW)	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	sztuka	15	100	46,67
1.2.1. Wsparcie tworzenia i rozwoju małych inkubatorów przedsiębiorczości (EFRR)	Liczba wspartych inkubatorów przedsiębiorczości	sztuka	1	100	0
	Liczba usług (nowych lub ulepszonych) świadczonych przez inkubatory przedsiębiorczości	sztuka	3	100	0
2.1.1 Włączenie społeczno-zawodowe mieszkańców obszaru LGD oraz wsparcie inicjatyw w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej - projekty grantowe (EFS)	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	osoba	360	100	50
3.1.1. Inwestycje w ogólnodostępną i niekomercyjną infrastrukturę turystyczną, rekreacyjną i kulturalną (EFRROW)	Liczba nowych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	sztuka	9	100	88,89
	Liczba przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	sztuka	4	100	100
	Długość wybudowanych lub przebudowanych ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych	km	0,3	100	100
3.1.2. Wsparcie działań w zakresie zachowania dziedzictwa lokalnego (EFRROW)	Liczba podmiotów wspartych w ramach operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego	sztuka	7	0	0
3.1.3. Promocja dziedzictwa kulturowego obszaru LGD "Dolina Drwęcy" (EFRROW)	Liczba zrealizowanych projektów współpracy	sztuka	3	100	66,67
	Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy	sztuka	12	116,67	91,67
3.2.1. Inwestycja w infrastrukturę drogową gwarantującą spójność terytorialną w zakresie włączenia społecznego (EFRROW)	Liczba operacji w zakresie infrastruktury drogowej w zakresie włączenia społecznego	sztuka	9	77,78	77,78
	Długość wybudowanych i przebudowanych dróg lokalnych	km	6	73,38	73,38
3.2.2. Działania infrastrukturalne przyczyniające się do rewitalizacji społeczno-gospodarczej miejscowości wiejskich (EFRR)	Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	sztuka	13	138,46	107,69
	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	4,09	82,15	33,5
	Długość przebudowanych dróg gminnych	km	0,435	121,84	121,84
3.2.3. Projekty zaspokajające potrzeby dzieci i młodzieży (EFRR)	Liczba nowych i/lub ulepszonych miejsc aktywności dla lokalnej młodzieży	sztuka	7	0	0

Źródło: Dane własne LGD

Postęp finansowy – stan na 31.12.2021 r.

Najwięcej środków wypłacono w ramach *Działania infrastrukturalne przyczyniające się do rewitalizacji społeczno-gospodarczej miejscowości wiejskich (EFRR)* (3,1 mln zł). Dodatkowo

dla tego przedsięwzięcia zakontraktowano jeszcze ponad 1 mln zł a kolejne 50 tys. zł pozostało do realizacji. Najmniej środków przeznaczono na Wsparcie działań w zakresie zachowania dziedzictwa lokalnego EFRR (70 tys. zł i jest to kwota pozostała do realizacji).

Tabela 32. Postęp finansowy

Nazwa	Budżet w LSR [PLN]	Pomoc przyznana		Pomoc wypłacona	
		Realizacja budżetu [PLN]	Realizacja budżetu [%]	Realizacja budżetu [PLN]	Realizacja budżetu [%]
1.1.1. Wsparcie tworzenia nowych przedsiębiorstw (EFRROW)	1.920.116,56	1.150.000,00	59,89	800.000,00	41,66
1.1.2 Wsparcie rozwoju przedsiębiorstw (EFRROW)	2.150.899,00	2.059.981,00	95,77	1.204.257,00	55,99
1.2.1. Wsparcie tworzenia i rozwoju małych inkubatorów przedsiębiorczości (EFRR)	1.150.000,00	1.122.119,03	97,58	0	0
2.1.1. Włączenie społeczno-zawodowe mieszkańców obszaru LGD oraz wsparcie inicjatyw w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej –projekty grantowe (EFS)	2.560.000,00	2.560.000	100	989.008,00	38,63
3.1.1. Inwestycje w ogólnodostępną i niekomercyjną infrastrukturę turystyczną, rekreacyjną i kulturalną (EFRROW)	1.264.271,00	1.408.309,02	111,39	1.295.748,14	102,49
3.1.2. Wsparcie działań w zakresie zachowania dziedzictwa lokalnego (EFRROW)	70.000,00	0	0	0	0
3.1.3. Promocja dziedzictwa kulturowego obszaru LGD "Dolina Drwęcy" (EFRROW)	90.000,00	126.871,00	140,97	82.542,29	91,71
3.2.1. Inwestycja w infrastrukturę drogową gwarantującą spójność terytorialną w zakresie włączenia społecznego (EFRROW)	2.134.713,44	1.484.334,47	69,53	1.437.389,41	67,33
3.2.2. Działania infrastrukturalne przyczyniające się do rewitalizacji społeczno-gospodarczej miejscowości wiejskich (EFRR)	4.235.000,00	4.185.139,58	98,82	3.127.742,85	73,85
3.2.3. Projekty zaspokajające potrzeby dzieci i młodzieży (EFRR)	1.015.000,00	0	0,00	0	0,00

Źródło: Dane własne LGD

Opis projektów współpracy

W podsumowaniu działań LGD nie sposób nie wspomnieć o bardzo ciekawym projekcie współpracy, *Przygotowanie i wydanie audiobooków z legendami i baśniami z regionu Ziemi Chełmińskiej, Ziemi Dobrzyńskiej i Szwajcarii Kaszubskiej oraz wykonanie materiałów promocyjnych*. Projekt realizowany był wraz ze Stowarzyszeniem Turystycznym Kaszuby, LGD Pojezierze Brodnickie, LGD Gmin Dobrzyńskich Region Południe i LGD Ziemia Wąbrzeska.

Stowarzyszenie LGD Ziemia Wąbrzeska, LGD "Podgrodzie Toruńskie", Stowarzyszenie LGD Ziem Dobrzyńskich Region Południe oraz Stowarzyszenie LGD "Dolina Drwęcy", zrealizowała projekt współpracy „Rzuć wszystko, idź na grzyby! – przygotowanie i wydanie elektronicznego przewodnika i publikacji oraz wykonanie materiałów promocyjnych”. Celem projektu jest wydanie elektronicznego przewodnika i publikacji służących: wzmocnieniu kapitału społecznego, w tym przez podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych oraz zachowaniu lokalnego dziedzictwa przyrodniczego i kulinarnego a także promocja lokalnych zasobów przyrodniczych obszarów LSR za pomocą wydanych materiałów reklamowych.

Stowarzyszenie LGD „Dolina Drwęcy” w ramach realizacji projektu współpracy „Patrol Historyczny – Pogranicze Chrześcijaństwa” organizowało żywe spotkanie z historią, podążania za karawaną historyczną, w której wzięli udział odtwórcy historyczni, rycerstwo, w tym rekonstruktorzy na koniach, żołnierze, rękodzielnicy, rzemieślnicy, kuglarze i animatorzy prezentujący wybrane wątki historii odwiedzanych miejscowości.

6. Odpowiedź na wszystkie wskazane pytania badawcze

Ocena wpływu na główny cel LSR (jeśli inny niż obszary poniżej)

Na podstawie diagnozy przeprowadzonej w 2015 roku ustalono, że w Strategii znajdują się trzy cele ogólne. Do celów ogólnych przyporządkowano cele szczegółowe i przedsięwzięcia. Cele szczegółowe i przedsięwzięcia monitorowane są za pomocą wskaźników rezultatu i wskaźników produktu. Osiągnięcie celów ogólnych odbywa się na podstawie wskaźników oddziaływania. Przed prezentacją wyników należy jednak zaznaczyć, że osiągnięcie wskaźników zaplanowano na 2023 rok, a obecna ewaluacja odbywa się na stan 31.12.2021 roku. Wynika z tego, że poniższe rozliczenia traktować trzeba z rezerwą uwzględniającą możliwe zmiany w sytuacji ekonomicznej i społecznej obszaru.

Tabela 33. Cele ogólne LSR

1.0	Cel ogólny 1	Ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru LGD "Dolina Drwęcy" poprzez wsparcie rozwoju przedsiębiorczości i wzrost zatrudnienia				
		Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego	Jednostka miary	Stan początkowy 2014 rok	Plan na czerwiec 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru
W1.0	Wzrost liczby podmiotów gospodarczych w powiecie do 2023 roku		sztuka	3450	3480	Dane GUS zamieszczone w Bazie Danych Lokalnych

2.0	Cel ogólny 2	Rozwój kapitału społecznego oraz integracja społeczno-zawodowa obszaru LGD "Dolina Drwęcy"				
		Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego	Jednostka miary	Stan początkowy 2014 rok	Plan na czerwiec 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru
W2.0	Spadek liczby osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej na obszarze LGD do 2023 roku		osoba	6241	6200	Dane GUS zamieszczone w Bazie Danych Lokalnych

3.0	Cel ogólny 3	Poprawa atrakcyjności turystycznej i osiedleńczej obszaru LGD "Dolina Drwęcy"				
		Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego	Jednostka miary	Stan początkowy 2014 rok	Plan na czerwiec 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru
W3.0	Wzrost liczby korzystających z noclegów na obszarze LGD do 2023 roku		osoba	24003	24160	Dane GUS zamieszczone w Bazie Danych Lokalnych
W3.0	Spadek liczby wymeldowań ogółem do innych powiatów na obszarze LGD do 2023 roku		sztuka	345	308	Dane GUS zamieszczone w Bazie Danych Lokalnych

Źródło: Lokalna Strategia Rozwoju

W 2020 roku na obszarze LGD było 4954 podmiotów gospodarczych co jest wartością znacząco wyższą niż zakładane 3 480. Obecnie nie mamy danych, które literalnie potwierdziłyby osiągnięcie wskaźników Celu nr 2 ale na podstawie informacji z GUS można powiedzieć, że liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców spadła o 57%, a zakładano spadek o 7%. Oczywiście trudno tu mówić, że jest to bezpośredni wpływ działań LGD, ale projekty kierowane do wykluczonych z pewnością wpisały się w ogólnokrajowe tendencje.

Obecnie Bank Danych Lokalnych GUS nie obsługuje wskaźników, które zostały założone w ramach Strategii. Nie możemy więc potwierdzić osiągnięcia wskaźników dotyczących turystyki. Liczba obiektów noclegowych raportowanych do GUS nie zmieniła się od lat i nie odpowiada

rzeczywistym wartościom. Dane rejestrów Urzędu Marszałkowskiego wskazują, że na obszarze LGD znajduje się 19 obiektów świadczących usługi noclegowe z 382 miejscami noclegowymi. Nie jest natomiast znana dynamika przyrostu tych wartości w latach. Dane dotyczące migracji dostępne w GUS mówią, że dla całości obszaru LSR ubywa ponad 100 osób każdego roku (jedynie gmina wiejska Golub-Dobrzyń może pochwalić się pozytywnym wskaźnikiem migracji, który w 2020 roku wyniósł 51 osób).

Ocena wpływu na kapitał społeczny

W Strategii znalazły się działania, które bezpośrednio nakierowane były na budowanie kapitału społecznego. Tworzenie klubów samopomocy, świetlic czy klubów młodzieżowych to nie tylko wsparcie dla wykluczonych czy zagrożonych wykluczeniem ale przede wszystkim inwestowanie w rozwój społeczny mieszkańców. Nabory na przedsięwzięcie *lider/animator Aktywności lokalnej oraz obywatelskiej, inne rozwiązania w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej* skutkowały organizacją wielu pożytecznych i skutecznych przedsięwzięć. Nie znaczy to jednak, że podejmowane były działania bezpośrednie. Projekty ukierunkowane na rozwój infrastruktury wydatnie wspierały tworzenie podstaw pod działania aktywizacyjne. Podobnie prowadzone rewitalizacje stanowiły platformę do działań „miękkich” realizowanych z funduszy EFS. Te, z kolei, wpływały na wyrównywanie szans osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem. Nie można precyzyjnie określić jak bardzo budowa lub rozbudowa infrastruktury wpływa na wzmocnienie aktywności społecznej mieszkańców ale z pewnością ten wpływ jest znaczący.

Ważnym narzędziem wsparcia dla organizacji pozarządowych i lokalnych liderów będzie przeprowadzenie naborów na projekty grantowe w ramach PROW. Realizacja wyłonionych operacji będzie skutkować nie tylko osiągnięciem wskaźników produktu ale realnym rozwojem tych organizacji. Doświadczenie zebrane w czasie opracowania wniosku, a później jego realizacji i rozliczenia powoduje, że NGO chętniej sięgają po kolejne fundusze i wzmacniają lokalny potencjał społeczny.

Istotnym czynnikiem oddziaływania LGD na lokalną społeczność są działania podejmowane w ramach kosztów bieżących i animacji. Organizacja całej serii konkursów fotograficznych, plastycznych i literackich daje okazję do aktywizacji nie tylko najmłodszych mieszkańców. Również cykliczne festyny poszczególnych pór roku organizowane w Dolinie Drwęcy pozwalają nie tylko na aktywną promocję oferty LGD, ale również wspierają integrację społeczną mieszkańców.

Wsparcie dla lokalnych liderów realizowane było przede wszystkim poprzez wizyty studyjne. Bogata oferta wyjazdów organizowanych przez LGD pozwoliła na zebranie doświadczenia i przyczyniła się do większej gotowości do działania. Podobną rolę pełniły również konferencje oraz warsztaty z aktywizacji społecznej. W czasie wywiadu grupowego przeprowadzonego w

ramach ewaluacji wskazano na potrzebę kolejnych działań na rzecz lokalnych liderów w tym organizacji kierunkowych szkoleń dla tej grupy mieszkańców.

Oprócz systemowych działań aktywizujących biuro LGD wspiera osoby i organizacje pozarządowe informacyjnie. Po pierwsze każdy, kto zgłosi się do LGD z informacją o organizowanej przez siebie imprezie lub uroczystości może liczyć na rozpropagowanie jej poprzez kanały informacyjne Stowarzyszenia. LGD dzieli się również informacjami o możliwych sponsorach, innych źródłach finansowania czy wiedzą o tym, jakie inne organizacje lub instytucje skłonne są wesprzeć rzeczowo lub osobowo dany projekt. Znaczące są również dobre relacje z partnerskimi gminami, gdzie poprzez sprawną komunikację można skutecznie pomagać organizacjom pozarządowym. Wydaje się, że te elementy sieciowania wymagają dalszego rozwoju i rozpowszechniania.

Przedsiębiorczość

Rozwój przedsiębiorczości to jeden z zasadniczych kierunków wsparcia możliwy do pozyskania z LGD. Podejmowanie i rozwijanie działalności gospodarczej w ramach PROW to 40 nowych przedsiębiorstw i rozwój 15 kolejnych (zadanie jest w trakcie realizacji ale nie zachodzą przesłanki, które wskazywałyby na nieosiągnięcie wskaźników). Działania te cieszą się dużym zainteresowaniem mieszkańców.

W ramach EFRR podjęto działania zmierzające do utworzenia małych inkubatorów przedsiębiorczości. Przebudowa byłej szkoły pozwoli na utworzenie instytucji aktywnie wspierającej przedsiębiorców na obszarze LSR.

Aktywizacja społeczno-zawodowa to kluczowe granty w ramach EFS, które pozwoliły na wsparcie osób bezrobotnych lub zagrożonych bezrobociem. Wnioski pochodziły głównie od samorządów partnerskich i kierowane były na obszary poszczególnych miejscowości.

LGD podejmowała również działania promocyjne swoich funduszy w ramach giełdy pracy w Golubiu –Dobrzyniu oraz Forum Przedsiębiorców Gminy Kowalewo Pomorskie, Golubia-Dobrzynia i Radomina. W powyższych przedsięwzięciach zaprezentowano możliwości jakie daje realizowanie projektów dofinansowanych przez LGD.

Lokalna Grupa Działania dostrzega potrzebę dalszego wspierania przedsiębiorczości poprzez projekty realizowane w ramach LSR. Szczególnie, że monitoring realizacji dotychczasowych operacji pokazuje, że większość dofinansowanych firm rozwija się i wzmacnia pozycję na rynku. Szczególnie istotne jest to w stosunku do małych, lokalnych przedsiębiorców, których szanse na wsparcie w ramach dużych, wojewódzkich lub krajowych konkursów są znacznie mniejsze.

Turystyka i dziedzictwo kulturowe

Obszar LGD jest oceniany jako bardzo atrakcyjny turystycznie. Niestety nie dotyczy to w równym stopniu wszystkich gmin partnerskich. Działania LGD w zakresie wspierania turystyki można podzielić na 3 obszary.

Pierwszym jest ukierunkowanie powstających przedsiębiorstw na działalność turystyczną lub okołoturystyczną. Każdy z przedsiębiorców (lub kandydatów na przedsiębiorców) mógł otrzymać dodatkowe punkty w lokalnych kryteriach wyboru jeśli zaplanował w swoim projekcie działania na rzecz turystyki. Ze względu na małą liczbę punktów nie było to kryterium kluczowe, ale wskazywało jaki kierunek rozwoju przedsiębiorczości jest preferowany. Jeśli w kolejnym okresie programowania turystyka będzie pełnić ważną rolę to niezbędne będzie zwiększenie liczby punktów w tym kryterium (lub organizowanie konkursów tematycznych).

Drugim sposobem wspierania turystyki było inwestowanie w infrastrukturę. Powstało 9 obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej i przebudowano 4 takie obiekty. Ścieżki rowerowe i turystyczne to zdecydowanie dobra forma wspierania turystyki na obszarze LSR. Również dofinansowanie projektów w ramach dziedzictwa lokalnego pozwala, nie tylko wspierać integrację społeczną ale również uatrakcyjnić obszar w stosunku do turystów.

Kolejną formą działań na rzecz rozwoju turystyki były projekty współpracy ukierunkowane na dziedzictwo kulturowe i turystykę. Projekty związane z wydaniem audiobooków z legendami i baśniami, przewodnika dla grzybiarzy czy organizacja żywych spotkań z historią w znaczący sposób wpisały się we wzmocnienie atrakcyjności turystycznej całego regionu.

Mimo aktywnego działania na rzecz rozwoju turystyki wywiady prowadzone z przedstawicielami partnerskich gmin wykazały, że potrzeby wyrastają ponad możliwości LGD. Stosunkowo skromne fundusze nie pozwalają na stworzenie bardziej zintegrowanej oferty.

Grupy defaworyzowane

Zgodnie z LSR do grup defaworyzowanych zaliczono:

- osoby bezrobotne poniżej 35r.ż.;
- kobiety;
- osoby w wieku 50+;
- osoby długotrwale bezrobotne;
- osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej;
- osoby z niepełnosprawnościami.

Część działań prowadzonych z EFS ukierunkowana była bezpośrednio na wsparcie osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Działania PROW i EFRR zakładały pomoc w rozwijaniu przedsiębiorczości i rozwój kompetencji zawodowych. We wszystkich przypadkach wspierano te operacje, które składane były przez osoby z grup defaworyzowanych. Znacząca liczba punktów sprawiała, że pomoc rzeczywiście kierowana była do tych osób.

Jednak zmiany społeczne i ekonomiczne o zakresie ponadlokalnym sprawiły, że nie zawsze działania LGD cieszyły się spodziewanym zainteresowaniem. Spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej czy zmniejszenie bezrobocia spowodowały, że sytuacja wielu osób się poprawiła. Brak elastyczności w zakresie modelowania wsparcia powodował niepotrzebne opóźnienia i ograniczenia.

W kolejnym okresie programowania należałoby skupić się na aktywizacji ludzi młodych oraz seniorów. Zdaniem badanych członków LGD nie ma obecnie większej potrzeby angażowania się we wsparcie osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Innowacyjność

Obowiązkowe kryterium innowacyjności znalazło się w katalogu kryteriów kierowanych do przedsiębiorców. Zastosowana definicja innowacyjności pozwalała na otrzymanie punktów nawet za nieznaczne udoskonalenie produktu lub usługi. Mimo aktywnego działania członków Rady większość operacji, które zakładały innowacyjność dostała dodatkowe punkty. Większość projektów otrzymała punkty za innowacje, nawet jeśli obecnie trudno wskazać spektakularne przykłady takich działań. Wydaje się, że na obecnym poziomie dofinansowania i ogólnej wartości wniosków wpływających do LGD trudno będzie liczyć na innowacje w prawdziwym tego słowa znaczeniu.

Projekty współpracy

Projekty współpracy zostały szczegółowo opisane w rozdziale 5.4. W tym miejscu należy zwrócić uwagę na istotne warunki prowadzenia samego projektu. Zdaniem przedstawicieli LGD projekty współpracy pozwalają na realizację autorskich pomysłów i świetnie wpisują się w ogólne idee Strategii. Problemem jest duże obciążenie administracyjne, szczególnie po stronie grupy pełniącej rolę lidera. Nie bez znaczenia są również warunki finansowe, zakładające znaczące inwestycje ze strony LGD i refinansowanie dopiero po rozliczeniu operacji. Jest to szczególnie istotne dla mniej zamożnych Stowarzyszeń.

Ocena funkcjonowania LGD

Współpraca w ramach Partnerstwa zasługuje na wysoką ocenę. Naturalnie najsilniejszą pozycję w Stowarzyszeniu mają samorządy. Mimo tego, że na gminach opiera się struktura LGD to pozostałe sektory mają znaczącą rolę w funkcjonowaniu Partnerstwa. Zasoby organizacyjne gmin wykorzystywane są zarówno przez samo biuro LGD jak i szeroko pojęty sektor społeczny z organizacjami pozarządowymi i lokalnymi liderami. Silna rola samorządów nie oznacza, że wszystkie urzędy i włodarze gmin w jednakowo aktywny sposób angażują się w funkcjonowanie LGD. Wydaje się, że wzmocnienie zaangażowania niektórych wójtów będzie stanowić wyzwanie dla LGD w kolejnym okresie programowania. Najstabszą rolę w

Stowarzyszeniu pełni sektor gospodarczy. Przedsiębiorcy korzystający z dofinansowania zazwyczaj nie kontynuują współpracy z LGD po rozliczeniu operacji (jak ma to na przykład miejsce w przypadku NGO). Wynika to z charakteru działalności gospodarczej jednak działania takie jak inkubator przedsiębiorczości powinien pozwolić na wciągnięcie szerszego grona przedsiębiorców w aktywne działania LGD.

Centrum funkcjonowania LGD stanowi biuro Stowarzyszenia. Koordynuje pracę wszystkich organów Stowarzyszenia i często inicjuje działania zapisane w Strategii. Wyniki pracy biura są jednoznacznie pozytywne. Dotyczy to zarówno organizacji pracy, kwalifikacji i kompetencji pracowników, a także ich nastawienia, kultury i zaangażowania. Wnioskodawcy cenią sobie proces organizacji naborów wniosków, jakość doradztwa czy sposób komunikacji. Stosunkowo najmniej bardzo dobrych opinii odnosi się do funkcjonalności strony internetowej.

Mieszkańcy wysoko cenią sobie działania animacyjne i wplatane w nie działania informacyjne. Konkursy oraz festyny stanowią platformę nie tylko wymiany informacji, ale również promocji funduszy oraz samej instytucji. Dobra współpraca z organizacjami pozarządowymi, a szczególnie z KGW pozwala na wykorzystanie zasobów poszczególnych partnerów w realizacji ciekawych i angażujących wydarzeń i warsztatów.

Znaczącym utrudnieniem w pracy biura jest biurokracja. Ilość dokumentacji sprawia, że brak jest czasu na bardziej aktywne działania animacyjne i promocyjne.

Ocena procesu wdrażania

Lokalna Grupa Działania „Dolina Drwęcy” dobrze radzi sobie z osiągnięciem poszczególnych wskaźników. Większość przedsięwzięć zrealizowana jest w 100% (na poziomie podpisanych umów). Patrząc na doświadczenie i umiejętności pracowników biura można być przeświadczonym, że do końca ustalonego terminu uda się osiągnąć wszystkie zakładane wskaźniki.

Po kilku latach pracy z dokumentami i procedurami są one dobrze znane i rozumiane przez personel LGD. Niestety wnioskodawcy nie mogą się pochwalić takimi umiejętnościami. Wywiady indywidualne pokazują, że osoby, które aplikowały o dofinansowanie do LGD miały problemy z wypełnieniem wniosku oraz zgromadzeniem potrzebnych załączników. Nawet tak doświadczeni wnioskodawcy jak samorządy korzystały z zewnętrznego wsparcia. Wielkość wniosku, liczba stron instrukcji, procedury naboru i wyboru wniosków sprawiały, że tylko nieliczni z wnioskodawców zapoznali się z całością dokumentacji. Pozytywną rolę w tym procesie odgrywa doradztwo świadczone przez biuro LGD. Wnioskodawcy i beneficjenci, z którymi przeprowadzono wywiady podkreślali rolę jaką odegrało doradztwo w ostatecznej wersji wniosku.

Jednym z kluczowych problemów jest długość procesu wnioskowania, szczególnie w przypadku przedsiębiorców. W przypadku operacji, których realizacja nadzorowana jest przez Urząd Marszałkowski czas jaki upływa od złożenia wniosku do rozpoczęcia jego realizacji jest zdecydowanie zbyt długi.

Lokalne kryteria wyboru operacji nie były idealne (świadczą o tym zmiany dokonywane w katalogu kryteriów) ale pozwalały na wybór najlepszych projektów. Członkowie Rady LGD najwięcej problemów mieli z kryteriami dotyczącymi innowacyjności oraz wpływu na ochronę środowiska i klimatu. Jednak dzięki wyłożonej pracy i zaangażowaniu udało się wypracować jednolite podejście do oceny wniosków. Wiedza i doświadczenie członków Rady sprawiła, że to właśnie ten organ zgłaszał wnioski o potrzebie korygowania katalogu kryteriów.

Opracowany system wskaźników pozwalał na zweryfikowanie realizacji poszczególnych celów i przedsięwzięć. W przypadku potrzeby zmian w Strategii dokonywano również korekty wskaźników. Weryfikacja wskaźników przebiegała prawidłowo. W działaniach, które odbywały się od początku do końca pod zarządem LGD było to łatwiejsze. W przypadku nadzoru nad realizacją operacji przez Urząd Marszałkowski wymagało to sprawnego przepływu informacji zwrotnej. Zarówno personel LGD jak i opiekun ze strony Urzędu Marszałkowskiego nie zgłaszali większych uwag do sprawnego przeprowadzenia całego procesu.

Wartość dodana podejścia LEADER

Lokalna Grupa Działania opiera się na idei partnerstwa podmiotów z trzech sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego. Relacje z partnerami z dwóch pierwszych sektorów odbywa się na zasadzie partnerstwa i wymiany obopólnych korzyści. Udział przedsiębiorców w działaniach LGD ogranicza się, w zasadniczej mierze, do etapu wnioskowania, realizacji i rozliczenia projektów. Tylko nieliczni przedsiębiorcy utrzymują kontakt i angażują się w pełne spektrum działań LGD.

Wykorzystanie wypracowanego potencjału rozwojowego jest na wysokim poziomie. Wytworzona lub zmodernizowana infrastruktura służy mieszkańcom. Zakupione wyposażenie pomaga organizacjom w działalności statutowej i służy do rozwoju lokalnej społeczności. Również działania kierowane do przedsiębiorców spełniają swoją rolę, większość wspartych przedsiębiorstw rozwija się i funkcjonuje na rynku nawet po zakończeniu okresu trwałości projektu. Mimo wysiłków biura LGD poziom promocji wypracowanego potencjału mógłby być wyższy. W kryteriach wyboru znalazły się odniesienia do preferowania operacji uwzględniających działania promocyjne, tj. informacje o dofinansowaniu operacji ze środków LSR (np. tablica informacyjna, ogłoszenie w prasie, informacja na stronie www). Niestety koszty promocji uwzględnione w opisie operacji były kosztami niekwalifikowanymi co sprawiło, że działania te były prowadzone tylko w minimalnym zakresie.

Działania realizowane w ramach poszczególnych przedsięwzięć były względem siebie komplementarne bo opierały się na sumiennie przeprowadzonej diagnozie oraz bieżących konsultacjach społecznych. Było to szczególnie widoczne w zakresie działań inwestycyjnych i rewitalizacyjnych oraz następujących po nich projektach „miękkich” prowadzonych w ramach funduszy EFS. Komplementarność w zakresie działań wspierających przedsiębiorczość była znikoma (mimo wprowadzenia lokalnych kryteriów promujących określone zakresy działalności).

Dodatkowe pytania badawcze:

Współpraca z Samorządem Województwa układała się dobrze. Potwierdzają to wywiady zarówno z jedną jak i z drugą stroną. Początkowe trudności w zakresie zrozumienia i stosowania zróżnicowanych procedur udało się przezwyciężyć.

System zbierania i przekazywania informacji pomiędzy LGD a Samorządem Województwa działa sprawnie, ale z pewnością wymaga większego usystematyzowania (szczególnie w przypadku, gdzie Urząd Marszałkowski nadzoruje proces wdrażania i rozliczania operacji, a odpowiedzialność za skuteczne zakończenie tego procesu spada na LGD).

Sieć wojewódzka zrzeszająca LGD bardzo dobrze spełnia swoją rolę. Reprezentowanie wszystkich Partnerstw w stosunku do Samorządu Województwa zwiększa spójność interpretacji zasad i przepisów. Pozytywnie wpływa również na integrację LGD i współpracę.

7. Podsumowanie, wnioski i rekomendacje

Lokalna Grupa Działania to partnerstwo trzech sektorów. Dzięki specyficznym cechom każdego z nich LGD może się rozwijać i realizować swoją misję. Samorządy stanowią podstawowy szkielet funkcjonowania LGD, są doświadczone, mają zasoby finansowe i kadrowe. Organizacje pozarządowe nie są tak dobrze zorganizowane ale mają swój społeczny potencjał. Ważne jest by LGD jeszcze silniej wspierała lokalnych liderów i NGO tworząc dobre warunki współpracy i wspierając te organizacje bezpośrednio. Największym wyzwaniem dla LGD jest wzmocnienie zaangażowania sektora gospodarczego w działania LGD.

Mimo, że biuro nie jest statutowym organem LGD to pełni w niej zasadniczą rolę. Dotyczy to nie tylko ogłaszania naborów, dbania o przestrzeganie procedur i dokumentację, ale również o działania animacyjne, szkoleniowe i promocyjne. Kompetencje pracowników bezpośrednio przekładają się na sprawność we wdrażaniu LSR oraz na ocenę funkcjonowania całego Stowarzyszenia. Dlatego rekomendacją dla Władz LGD powinna być szczególna dbałość o warunki pracy pracowników biura, zarówno z zakresie odpowiedniego wynagrodzenia jak i atmosfery pracy oraz odpowiednich szkoleń.

Rada LGD odpowiada, za jakość wniosków wybieranych do realizacji. Od tych decyzji w dużej mierze zależy poziom realizacji wskaźników w poszczególnych przedsięwzięciach. Dzięki wsparciu biura LGD Rada sprawnie wykonuje swoje zadania. Rada LGD pełni również bardzo istotną rolę w zakresie komunikacji z mieszkańcami swoich gmin oraz LGD. Wspiera Partnerstwo w działaniach promocyjnych i animacyjnych i zazwyczaj stanowi pierwszy kontakt w przypadku potrzeby pomocy w działaniach LGD. Należy zatem wspierać to gremium przede wszystkim poprzez wypracowanie przyjaznych regulaminów pracy oraz precyzyjnych kryteriów wyboru operacji. Z uwagi na ilość dokumentacji należałoby również przemyśleć kwestię stosowania systemu informatycznego wspierającego pracę Rady (oraz biura).

LGD w swoich działaniach wykorzystuje wiele narzędzi jakie są dostępne w ramach poszczególnych funduszy. Zwykły tryb konkursowy, granty EFS projekty współpracy oraz granty PROW (w najbliższym czasie) sprawiają, że wykorzystywane są prawie wszystkie oferowane możliwości. Na szczególną uwagę zasługują granty PROW, które kierowane są przede wszystkim do organizacji pozarządowych i wspierają budowę kapitału społecznego. Mimo trudności i uciążliwości tego narzędzia warto wzmocnić wysiłki by stosować je również w kolejnym okresie programowania.

Stowarzyszenie przykłada dużą wagę do systematycznego diagnozowania potrzeb lokalnych społeczności. Zdobywanie takich informacji nie przyda się jednak, jeśli nie będzie możliwości stosowania szybkich procedur korekty Strategii i planu działania. Rekomendacja

wprowadzenia większej elastyczności zmian Strategii nie dotyczy bezpośrednio LGD ale nie może być pominięta w ewaluacji.

Konstrukcja funduszy, z których korzysta LGD uwzględnia możliwość inwestowania w infrastrukturę jako podstawy i zaplecza do budowania kapitału społecznego. W ramach obecnej Strategii udało się znacząco powiększyć potencjał infrastrukturalny poszczególnych gmin, ale działania „miękkie” kierowane były w znacznej mierze tylko do wybranych mieszkańców spełniających kryteria wykluczenia społecznego. Wydaje się, że w nowym okresie finansowania należy położyć większy nacisk na wsparcie organizacji pozarządowych, lokalnych liderów i wszechstronne budowanie kapitału społecznego.

Turystyka stanowi jeden z najważniejszych kierunków rozwoju regionu. Bogactwo przyrodnicze oraz historyczne sprawia, że nie można zrezygnować z pełnego wykorzystania tego potencjału. Działania wspierające infrastrukturę turystyczną wymagają większego nacisku na promocję obszaru. Struktura LGD stanowi idealne pole do integracji oferty turystycznej obszaru chociażby poprzez sieciowanie. W obecnych czasach trudno jest podejmować tego typu działania z pominięciem działań cyfrowych, ale Stowarzyszenie ma już doświadczenie w podejmowaniu tego typu aktywności.

Ewaluacja końcowa wymagała od wszystkich członków Stowarzyszenia wyjątkowej pracy. Krótki czas realizacji badań sprzyjał kumulowaniu działań. Niemniej wsparcie i zaangażowanie władz LGD, pracowników i członków LGD zapewniło sukces realizacji wszystkich założonych działań. Na koniec należy jeszcze raz podziękować wszystkim, którzy wnieśli wkład w powstanie tego opracowania, czy to poprzez przygotowanie dokumentów, zestawień, uczestnictwo w wywiadach grupowych i indywidualnych, czy też poprzez wypełnianie anonimowych ankiet.

8. Spis tabel i wykresów

Wykres 1. Procent ankiet z poszczególnych gmin.....	12
Tabela 2. Ludność.....	14
Tabela 3. Ludność w wieku przedprodukcyjnym (mężczyźni).	15
Tabela 4. Ludność w wieku przedprodukcyjnym (kobiety).....	15
Tabela 5. Ludność w wieku produkcyjnym (mężczyźni i kobiety).....	16
Tabela 6. Ludność w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni).	17
Tabela 7. Ludność w wieku poprodukcyjnym (kobiety).....	18
Tabela 8. Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem.	18
Tabela 9. Wskaźnik obciążenia demograficznego (odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem).....	19
Tabela 10. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności.....	20
Tabela 11. Podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym.....	20
Tabela 12. Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym.	21
Tabela 13. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. Mieszkańców.....	22
Tabela 14. Pracujący w gminach ogółem.	22
Tabela 15. Pracujący w gminach (mężczyźni).	23
Tabela 16. Pracujący w gminach (kobiety).....	23
Tabela 17. Dochody budżetów gmin i miast na prawach powiatu na jednego mieszkańca (w złotych).....	24
Tabela 18. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców 25	25
Tabela 19. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności.	26
Tabela 20. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej (w procentach).	26
Tabela 21. Bezrobotni zarejestrowani ogółem.	27
Tabela 22. Bezrobotni zarejestrowani (mężczyźni).....	28
Tabela 23. Bezrobotni zarejestrowani (kobiety).	28

Tabela 24. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w procentach).	29
Tabela 25. Turystyczne obiekty noclegowe w lipcu	30
Tabela 26. Miejsca noclegowe w lipcu	30
Tabela 27. Obszary prawnie chronione (w hektarach).	31
Tabela 28. Tereny zieleni: parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej (w hektarach). .	31
Wykres 2. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”?	32
Wykres 3. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „w ostatnich latach (od 2016 roku) warunki do życia w mojej gminie poprawiły się”? ...	33
Wykres 4. Jak obecnie ocenia Pan/i swoją gminę pod względem	34
Wykres 5. Proszę ustosunkować się do poniższych stwierdzeń	35
Wykres 6. Czy jest Pan/i zadowolony/a z warunków życia w gminie?	35
Wykres 7. Czy rozważa Pan/i zmianę miejsca zamieszkania?	36
Wykres 8. Powody	36
Wykres 9. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z infrastruktury / obiektów finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?	37
Wykres 10. Czy Pana/i zdaniem projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?.....	37
Wykres 11. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z projektów takich jak szkolenia, spotkania, festyny finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?	38
Wykres 12. Czy Pana/i zdaniem projekty te cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?	38
Wykres 13. Proszę sobie wyobrazić, że ma Pan/i możliwość decydowania o podziale dodatkowych środków finansowych w swojej gminie. Które z poniżej wymienionych obszarów dofinansował/a/by Pan/i w pierwszej kolejności?	39
Wykres 14. Jak ogólnie ocenia Pan/Pani funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania? LGD działa:	40
Wykres 15. Proszę ocenić funkcjonowanie Biura LGD	40
Wykres 16. Proszę ocenić poniższe zdania dotyczące Biura LGD	41
Wykres 17. Jak ocenia Pan(i) funkcjonowanie Biura LGD w poniższych wymiarach: ..	42

Wykres 18. Skąd czerpie Pan/Pani informacje dotyczące funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania?.....	43
Wykres 19. Który z kanałów przekazywania informacji zwrotnej od społeczności do LGD byłby dla Pani/Pana najbardziej odpowiedni?	44
Wykres 20. Skąd, przede wszystkim, czerpie Pan(i) informacje o potrzebach mieszkańców?	45
Wykres 21. Czy nabory wniosków ogłaszane przez LGD odpowiadały na potrzeby mieszkańców?	45
Wykres 22. Czy realizowane w LGD nabory wniosków pomogły w rozwiązywaniu problemów społecznych związanych z potrzebą?	46
Wykres 23. Czy Pana(i) zdaniem środki finansowe przeznaczone na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju zostały wydane efektywnie (z korzyścią dla społeczności)?	47
Wykres 24. Czy Pana(i) zdaniem za pomocą innych projektów można byłoby osiągnąć podobne rezultaty?	47
Wykres 25. Czy Pana(i) zdaniem LGD powinna podejmować dodatkowe działania aby rozwiązywać problemy społeczne mieszkańców obszaru LGD?	48
Tabela 29. Posiedzenia i zebrania organów LGD.....	49
Tabela 30. Szkolenia pracowników biura i organów LGD	50
Wykres 26. Czy zna Pan/i Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania "Dolina Drwęcy"?	52
Wykres 27. W jaki sposób dowiedział się Pan/i o Lokalnej Grupie Działania?	52
Tabela 31. Postęp rzeczowy	54
Tabela 32. Postęp finansowy.....	55
Tabela 33. Cele ogólne LSR.....	57

9. Aneksy tworzone w toku realizacji badania

Narzędzia badawcze

9.1. Scenariusz wywiadu pogłębionego z wnioskodawcami/beneficjentami:

1. Jak wnioskodawca dowiedział się o konkursie, skąd pochodzi wiedza o LGD i jak jest ona znacząca;
2. Pomysł na projekt - skąd pochodził, czy ktoś pomagał w konceptualizacji, czy wynajmowano firmę lub osobę do pomocy w opracowaniu wniosku;
3. Zakres pomocy ze strony LGD, doświadczenia związane z doradztwem;
4. Znajomość wniosku i procedury, trudności z wypełnianiem wniosku;
5. Ocena wniosku w LGD, doświadczenia i opinie o kryteriach oraz ocenie przez Radę LGD;
6. Proces administracyjny po dokonaniu wyboru operacji do dofinansowania;
7. Ogólna ocena kontaktów z LGD w czasie opracowania wniosku, oceny i wyboru oraz realizacji
8. Podejście kontrfaktyczne: czy jeszcze raz spróbowałby wnioskować do LGD;
9. Podejście kontrfaktyczne: czy zrealizował pomysł mimo braku dofinansowania (dla osób, które nie uzyskały dofinansowania)
10. Podsumowanie i ogólne opinie o trudnościach i dobrych stronach procesu.

9.2. Scenariusz wywiadu pogłębionego z przedstawicielami gmin:

1. Czy w Pana/Pani gminie ludzie są aktywni. Czy jest dużo organizacji pozarządowych?
 - a. Czy działania LGD w jakiś sposób wpływają na rozwój aktywności społecznej mieszkańców (kapitału społecznego)?
2. Czy ludzie są w tej gminie przedsiębiorczy. Czy dla rozwoju obszaru lepsze są środki na podejmowanie czy na rozwój działalności gospodarczej?
3. A jak już rozmawiamy o ludziach, którzy tu mieszkają. W jakiej grupie należałoby szukać ludzi, którzy sobie nagorzej radzą. Takich którzy wymagają najpilniejszej pomocy? (młodzież, seniorzy, niepełnosprawni)
4. Jeśli chodzi o kulturę i turystykę. Czy działania LGD jakoś wpłynęły na rozwój obszaru w tej dziedzinie?
5. Przejdźmy teraz do tego jak działa LGD. Jak wygląda komunikacja i współpraca pomiędzy gminami a LGD.
6. Czy ta współpraca pozwala działać efektywnie? Jak duży wpływ na to co robi i jak działa LGD mają władze gmin partnerskich?
7. Czy LGD dobrze widać w gminach. Czy pojawia się na dożynkach, organizuje konkursy, wyjazdy. Czy mieszkańcy wiedzą, że taka organizacja działa tu na obszarze.
8. W czym należałoby szukać największej zalety istnienia LGD?
9. Czy jest coś co można by poprawić w działaniach LGD?

Ocena funkcjonowania LGD

Szanowni Państwo,

głównym celem funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania jest realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014-2020 opracowanej wspólnie z mieszkańcami naszego regionu. Strategia ta realizowana jest przez szereg przedsięwzięć, których zadaniem jest rozwiązywanie potrzeb mieszkańców.

W ramach podsumowań wdrażania programu oraz wypełniając zapisy zawarte w Strategii przygotowaliśmy ankietę. Zarówno podczas tworzenia dokumentu jak i teraz Państwa zdanie jest dla nas niezmiernie istotne.

Wszystkie dane pozyskane w ramach tej ankiety będą traktowane poufnie, a analizy dotyczyć będą jedynie uogólnionych opinii.

Prezes LGD

¶

1. Jak ogólnie ocenia Pan/Pani funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania? LGD działa:

¶*Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.*¶

1. Bardzo dobrze
2. Raczej dobrze
3. I dobrze i źle
4. Raczej źle
5. Bardzo źle
6. Trudno powiedzieć

¶

2. Proszę ocenić funkcjonowanie Biura LGD

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam
1.	Godziny pracy biura LGD są dogodne dla klientów				
2.	Strona internetowa zawiera aktualne informacje				
3.	Odpowiedzi na wiele pytań można uzyskać telefonując do biura LGD				
4.	Łatwo umówić się na spotkanie z pracownikami biura LGD				

3. Proszę ocenić poniższe zdania dotyczące Biura LGD

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam
1.	Pracownicy mają wiedzę odpowiednią do wykonywanej pracy				
2.	Pracownicy z zaangażowaniem wykonują swoje obowiązki				
3.	Pracownicy udzielają rzetelnych informacji i porad				
4.	Pracownicy są mili i uprzejmi				

4. Jak ocenia Pan(i) funkcjonowanie Biura LGD w poniższych wymiarach:

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Bardzo dobrze	Raczej dobrze	I dobrze i źle	Raczej źle	Bardzo źle	Trudno powiedzieć
1.	prowadzenie doradztwa						
2.	organizacja naborów wniosków						

3.	informowanie członków LGD o funkcjonowaniu LGD						
4.	prorowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych dla mieszkańców						
5.	współpraca z innymi LGD						

5. Skąd czerpie Pan/Pani informacje dotyczące funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania? **Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 najważniejsze kanały pozyskiwania informacji**

¶ *Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.*

1. Bezpośrednie kontakty z Władzami LGD
2. Bezpośrednie kontakty z pracownikami Biura
3. Walne zebranie członków
4. Oficjalna strona internetowa LGD
5. Ogłoszenia na tablicach informacyjnych w miejscowościach na terenie LGD
6. Portale społecznościowe
7. Działania animacyjne (spotkania informacyjno-konsultacyjne, imprezy, szkolenia)
8. Informacja bezpośrednia w biurze LGD
9. Inne sposoby. Jakie?

6. Który z kanałów przekazywania informacji zwrotnej od społeczności do LGD byłby dla Pani/Pana najbardziej odpowiedni? **Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.**

¶ *Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.*

1. Ankieta papierowa
2. Ankieta elektroniczna
3. Kontakt bezpośredni z przedstawicielem LGD
4. Kontakt mailowy
5. Kontakt telefoniczny
6. Kontakt poprzez portal społecznościowy (np. czat z pracownikiem LGD)
7. Panel dyskusyjny po zakończeniu szkoleń i spotkań (możliwość zadawania pytań, zgłaszania uwag)

8. Inny, jaki?

¶

7. Skąd, przede wszystkim, czerpie Pan(i) informacje o potrzebach mieszkańców?¶*Proszę wskazać nie więcej niż 3 najważniejsze źródła.*

¶*Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.*

1. Z własnego doświadczenia
2. Z rozmów z mieszkańcami
3. Z rozmów z samorządowcami, członkami organizacji pozarządowych itp.
4. Z mediów (lokalna prasa, telewizja, radio)
5. Z Internetu (portale, wortale, fora dyskusyjne)
6. Z badań społecznych i analiz gospodarczych
7. Z innych źródeł (jakich?)

¶

8. Czy nabory wniosków ogłaszane przez Lokalną Grupę Działania odpowiadały na potrzeby mieszkańców?

¶*Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.*¶

1. Idealnie wpisywały się w potrzeby mieszkańców
2. W większości przypadków wpisywały się w potrzeby mieszkańców
3. Często mijały się z potrzebami mieszkańców
4. Prawie w ogóle nie odpowiadały na potrzeby mieszkańców
5. Trudno powiedzieć

¶

9. Jakie są najważniejsze problemy społeczne mieszkańców regionu (Pana/Pani gminy)?¶*Proszę odpowiedzieć własnymi słowami.*

¶*Proszę odpowiedzieć własnymi słowami.*

¶

10. Czy realizowane w LGD nabory wniosków pomogły w rozwiązywaniu problemów społecznych?

¶*Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.*

		Zdecydowanie tak	Raczej tak	I tak i nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Nie dotyczy
1.	Związane z potrzebą zakładania i rozwijania działalności gospodarczej						
2.	Związane z potrzebą budowy lub remontu infrastruktury drogowej						
3.	Związane z potrzebą rozwoju infrastruktury społecznej i kulturalnej (np. świetlice wiejskie, place zabaw dla dzieci)						
4.	Związane z potrzebą rozwoju infrastruktury turystycznej, sportowej i rekreacyjnej (np. boiska, siłownie zewnętrzne, altany)						
5.	Związane z potrzebą rozwoju aktywności społecznej mieszkańców (np. warsztaty, spotkania, pikniki, szkolenia)						
6.	Związane z potrzebą zachowania dziedzictwa lokalnego						

7.	Związane z potrzebą promocji obszaru objętego LSR						
----	---	--	--	--	--	--	--

¶

11. Czy Pana(i) zdaniem środki finansowe przeznaczone na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju zostały wydane efektywnie (z korzyścią dla społeczności)?

¶Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.¶

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

¶

12. Czy Pana(i) zdaniem za pomocą innych projektów można byłoby osiągnąć podobne rezultaty?

¶Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.¶

1. Tak, inne projekty byłyby bardziej efektywne
2. Zastosowanie innych projektów dałoby podobne rezultaty
3. Nie, inne projekty byłyby mniej efektywne
4. Trudno powiedzieć

¶

13. Czy Pana(i) zdaniem LGD powinna podejmować dodatkowe działania aby rozwiązywać problemy społeczne mieszkańców obszaru LGD?

¶Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.¶

1. LGD powinna ograniczyć się do założeń Lokalnej Strategii Rozwoju
2. LGD powinna podejmować również wyzwania wykraczające poza LSR
3. Trudno powiedzieć

¶

14. Co jeszcze mogła by zrobić LGD, aby skuteczniej rozwiązywać problemy społeczne?

¶*Proszę odpowiedzieć własnymi słowami.*

¶

¶¶¶*Proszę o podanie kilku informacji o sobie, wyłącznie w celach statystycznych*

¶

15. W której gminie Pan(i) mieszka?

¶*Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.*¶

1. Gmina Kowalewo Pomorskie
2. Gmina Ciechocin
3. Gmina Radomin
4. Gmina Zbójno
5. Gmina Golub-Dobrzyń
6. Gmina Miasto Golub-Dobrzyń

¶

16. Płeć

¶*Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.*¶

1. Kobieta
2. Mężczyzna

¶

17. Do jakiej kategorii wiekowej może się Pan(i) zaliczyć?

¶*Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.*¶

1. mniej niż 18 lat
2. od 18 do 24 lat
3. od 25 do 34 lat
4. od 35 do 50 lat

5. więcej niż 50 lat

18. Jestem:

¶Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

1. Rolnikiem
2. Członkiem organizacji społecznej (stowarzyszenie, fundacja, związek zawodowy, klub sportowy)
3. Przedsiębiorcą
4. Członkiem środowiska (grupy) bez osobowości prawnej (koło gospodyń wiejskich, zespół ludowy, koło wędkarskie, koło hobbystów i inne)
5. Reprezentantem podmiotu z sektora publicznego (gmina, dom kultury, zakład opieki zdrowotnej)
6. Żadne z powyższych

Dziękujemy za wypełnienie ankiety

9.4. Ankieta kierowana do mieszkańców obszaru LGD

Poziom satysfakcji mieszkańców

¶Zapraszamy Państwa – mieszkańców naszego regionu do wyrażenia opinii na temat warunków życia w naszej gminie. Ankieta jest anonimowa a jej wyniki posłużą wyłącznie temu, aby dostosować Lokalną Strategię Rozwoju do potrzeb mieszkańców i regionu.

¶

1. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”?

¶Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.¶

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej Tak

3. Trochę tak/trochę nie
4. Raczej nie
5. Zdecydowanie nie
6. Nie mam zdania

2. 2. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „w ostatnim roku warunki do życia w mojej gminie poprawiły się”?

¶*Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.*¶

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej Tak
3. Trochę tak/trochę nie
4. Raczej nie
5. Zdecydowanie nie
6. Nie mam zdania

3. Jak obecnie ocenia Pan/i swoją gminę pod względem:

¶*Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.*

		Bardzo dobrze	Dobrze	Przeciętnie	Źle	Bardzo źle	Nie mam zdania
1.	Atrakcyjności turystycznej						
2.	Promocji dziedzictwa kulturowego, zasobów naturalnych i turystyki						
3.	Infrastruktury i oferty kulturalnej						
4.	Infrastruktury i oferty sportowej i rekreacyjnej						
5.	Infrastruktury drogowej						
6.	Zaangażowania mieszkańców w rozwiązywanie lokalnych problemów						

7.	Tożsamości mieszkańców z regionem						
8.	Działań i usprawnień na rzecz osób niepełnosprawnych						
9.	Działań na rzecz bezrobotnych						
10.	Działań na rzecz osób przed 34 rokiem życia						
11.	Działań na rzecz osób po 50 roku życia						
12.	Działań na rzecz kobiet						
13.	Możliwości zatrudnienia poza rolnictwem						
14.	Sprzyjających warunków dla przedsiębiorców i prowadzenia firmy						

4. Proszę ustosunkować się do poniższych stwierdzeń:

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	nie wiem
1.	Uczestniczę w wydarzeniach organizowanych w gminie (kulturalnych, rekreacyjno-sportowych, obchodach świąt etc.)					
2.	Biorę udział w przygotowywaniu gminnych wydarzeń (sam(a) albo w ramach grupy, do której należę)					
3.	Należę do stowarzyszenia/organizacji pozarządowej (stowarzyszenie, fundacja)					
4.	Należę do nieformalnej grupy społecznej (koła gospodyń etc.)					
5.	Mam możliwości, by wypowiadać się na temat ważnych zagadnień (dotyczących gminy i mojej miejscowości)					

6.	Jestem członkiem rady/komitecie (np. w szkole, klubie sportowym, przedsiębiorstwie)					
7.	Znam najważniejsze fakty historyczne dotyczące mojej miejscowości/gminy					
8.	Potrafę wskazać najważniejsze atrakcje turystyczne w okolicy					
9.	Na terenie mojej gminy mogę rozwijać się zawodowo					
10.	W mojej gminie powstaje wiele firm					
11.	W mojej gminie chętnie inwestują przedsiębiorcy					
12.	Na terenie mojej gminy są sprzyjające warunki dla turystów i osób przyjezdnych					

5. Czy jest Pan/i zadowolony/a z warunków życia w gminie?

¶Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.¶

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej Tak
3. Trochę tak/trochę nie
4. Raczej nie
5. Zdecydowanie nie
6. Nie mam zdania

6. Czy rozważa Pan/i zmianę miejsca zamieszkania?

¶Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.¶

1. tak
2. nie

7. Jakie są powody?

¶Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

1. Trudny dostęp do edukacji
2. Trudny dostęp do instytucji kultury
3. Utrudniony dostęp do placówek opieki nad dziećmi
4. Brak perspektyw zawodowych
5. Powody osobiste/ rodzinne
6. Inne (jakie?)

8. 6. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z infrastruktury / obiektów finansowanych ze środków unijnych w ostatnim roku?

¶Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.¶

1. Tak często
2. Tak, czasem
3. Trudno powiedzieć
4. Nie

9. Czy Pana/i zdaniem projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?

¶Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.¶

1. Tak
2. Ani tak, ani nie
3. Nie

10. 8. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z projektów takich jak szkolenia, spotkania, festyny finansowanych ze środków unijnych w ostatnim roku?

¶Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.¶

1. Tak często

2. Tak, czasem
3. Trudno powiedzieć
4. Nie

11. Czy Pana/i zdaniem projekty te cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?

¶*Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.*¶

1. Tak
2. Trudno powiedzieć
3. Nie

12. Proszę sobie wyobrazić, że ma Pan/i możliwość decydowania o podziale dodatkowych środków finansowych w swojej gminie. Które z poniżej wymienionych obszarów dofinansował/a/by Pan/i w pierwszej kolejności?¶ (Prosimy o zaznaczenie „x” trzech najważniejszych)

¶*Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.*

1. Promocja obszaru, dziedzictwa kulturowego, zasobów naturalnych, turystyki
2. Infrastruktura i oferta kulturalna
3. Infrastruktura i oferta sportowa i rekreacyjna
4. Infrastruktura społeczna (świetlice, miejsca spotkań)
5. Infrastruktura drogowa
6. Aktywność społeczna mieszkańców (zaangażowania w sprawy lokalne)
7. Działania wzmacniające tożsamość mieszkańców z regionem
8. Działania wynikające z inicjatywy mieszkańców
9. Warunki życia osób niepełnosprawnych
10. Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych
11. Zwiększenie liczby miejsc pracy poza rolnictwem
12. Działania umożliwiające podjęcie pracy przez osoby przed 34 rokiem życia
13. Działania umożliwiające podjęcie pracy przez osoby po 50 roku życia
14. Działania umożliwiające podjęcie pracy przez kobiety

15. Działania ułatwiające założenia i prowadzenia działalności gospodarczej

13. Czy zna Pan/i Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania "Dolina Drwęcy"?

¶Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.¶

1. Tak znam, słyszałam/em
2. Nie znam, nie słyszałam/em

14. W jaki sposób dowiedział się Pan/i o Lokalnej Grupie Działania?

¶Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.¶

1. od znajomych, sąsiadów
2. w instytucji (urząd, szkoła)
3. z lokalnej prasy
4. widziałem/am działania LGD
5. uczestniczyłem/am w działaniach LGD/ brałem/am udział w projekcie

15. Status na rynku pracy:

¶Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

1. Osoba (fizyczna, prawna lub inna) prowadząca działalność gospodarczą
2. Zatrudniony/a w rolnictwie
3. Zatrudniony/a poza rolnictwem
4. Uczący się/studiujący
5. Osoba bezrobotna
6. Inny typ, jaki?

16. Płeć:

¶Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.¶

1. Kobieta
2. Mężczyzna

17. Niepełnosprawność:

¶Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.¶

1. Osoba niepełnosprawna, posiadająca orzeczenie o niepełnosprawności
2. Osoba pełnosprawna

18. Wykształcenie:

¶Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.¶

1. podstawowe
2. zasadnicze zawodowe
3. średnie
4. policealne
5. licencjat, inżynier
6. wyższe magisterskie
7. inne

19. Wielkość gospodarstwa rolnego:

¶Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.¶

1. nie posiadam gospodarstwa rolnego
2. do 5 ha
3. 6-10 ha
4. 11-20 ha
5. 21-50 ha
6. >50 ha

20. Wiek

¶¶Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.¶¶

1. mniej niż 18 lat
2. 18 do 24 lat
3. 25-34 lat
4. 35-50 lat
5. >50 lat

¶

21. Miejsce zamieszkania:

¶¶Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.¶¶

1. Gmina Kowalewo Pomorskie
2. Gmina Ciechocin
3. Gmina Radomin
4. Gmina Zbójno
5. Gmina Golub-Dobrzyń
6. Gmina Miasto Golub-Dobrzyń
7. Inna gmina

¶

¶¶Dziękujemy za wypełnienie ankiety

Ankieta skierowana do członków LGD

Szanowni Państwo,

w ramach ewaluacji końcowej Lokalnej Grupy Działania, chcielibyśmy zadać Państwu kilka pytań dotyczących kluczowych wymiarów funkcjonowania Stowarzyszenia. Wszystkie dane pozyskane za pomocą ankiety będą traktowane poufnie.

Zapraszamy do badania

1. Jak ogólnie ocenia Pan/Pani funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania „Dolina Drwęcy”?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Bardzo dobrze
2. Raczej dobrze
3. Raczej źle
4. Bardzo źle
5. Trudno powiedzieć

2. Czy Pana/Pani zdaniem LGD jest dobrze znana wśród mieszkańców Pan/Pani gminy?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie

4. Zdecydowanie nie

3. Czy Pana/Pani zdaniem LGD jest dobrze znana wśród organizacji pozarządowych w Pan/Pani gminie?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie

4. Proszę w kilku słowach opisać w jaki sposób, Pana/Pani zdaniem, należałoby wspierać aktywność społeczną mieszkańców?

Proszę odpowiedzieć własnymi słowami.

5. Czy, Pana/Pani zdaniem, LGD wpływa na aktywność społeczną mieszkańców Pana/Pani gminy?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie

6. Proszę w kilku słowach opisać, w jakich kierunkach należałoby wspierać rozwój turystyki na obszarze Pan/Pani gminy?

Proszę odpowiedzieć własnymi słowami.

7. Czy LGD wpływa na poprawę atrakcyjności turystycznej Pana/Pani gminy?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie

8. Jakie działania należy podejmować, w skali lokalnej, na rzecz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego?

Proszę odpowiedzieć własnymi słowami.

9. Czy LGD wpływa na ograniczenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego w Pana/Pani gminie?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie

10. W jakich obszarach LGD najsilniej zaznaczyła swoją obecność w Pana/Pani gminie?

Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 obszary

Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.

1. Aktywności społecznej mieszkańców
2. Wsparcia przedsiębiorczości
3. Rozwoju infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej
4. Wsparcia osób wykluczonych i potrzebujących
5. Zachowania dziedzictwa i tradycji lokalnych

11. Na koniec proszę wskazać, jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD by skuteczniej realizowała Lokalną Strategię Rozwoju?

Proszę odpowiedzieć własnymi słowami.

Dziękuję za wypełnienie ankiety

9.6. Scenariusz zogniskowanego wywiadu grupowego

1. Wprowadzenie
 - a. Przedstawienie moderatora, opisanie celu badania, anonimowości uzyskanych odpowiedzi, konieczność nagrywania wywiadu z uwagi na późniejszą analizę wyników
2. Ocena wpływu na kapitał społeczny
 - a. Jaki jest wpływ LSR na kapitał społeczny, w tym w szczególności na aktywność społeczną, zaangażowanie w sprawy lokalne?
 - b. W jaki sposób należałoby wspierać rozwój kapitału społecznego w przyszłości?
3. Przedsiębiorczość
 - a. W jakim stopniu realizacja LSR przyczyniła się do rozwoju przedsiębiorczości?
 - b. Czy i w jaki sposób wspieranie przedsiębiorczości w ramach kolejnych edycji LSR jest wskazane?
4. Turystyka i dziedzictwo kulturowe
 - a. W jakim stopniu LSR przyczyniła się do budowania lokalnego potencjału w zakresie turystyki i dziedzictwa kulturowego?
 - b. W jakich kierunkach należy wspierać rozwój lokalnego potencjału turystycznego?

5. Grupy defaworyzowane
 - a. Czy w LSR właściwie zdefiniowano grupy defaworyzowane oraz czy realizowane w ramach LSR działania odpowiadały na potrzeby tych grup?
6. Jaki był wpływ LSR na poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego?
 - a. Jakie działania należy podejmować w skali lokalnej na rzecz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego?
7. Innowacyjność
 - a. W jakim stopniu projekty realizowane w ramach LSR były innowacyjne?
 - b. Jakie można wyróżnić typy innowacji powstałych w ramach LSR?
8. Ocena funkcjonowania LGD
 - a. Czy sposób działania partnerów w ramach LGD pozwala na efektywną i skuteczną realizację LSR?
 - b. Jak jest skuteczność i efektywność działań biura LGD (animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?
 - c. Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD by skuteczniej realizowała LSR?
9. Zakończenie spotkania

Czas trwania 120 minut